

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie, 9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dosarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 73.

BYDGOSZCZ, czwartek dnia 28 marca 1929 r.

Rok XXIII.

Pożar największego okrętu niemieckiego. W stoczni hamburskiej spaliła się „Europa“ spuszczone na wody przez Hindenburga.

Berlin, 27. 3. We wtorek rano o godzinie 3-ciej i potem przez cały dzień do wieczora płonął w Hamburgu okręt ołbrzym „Europa“ o pojemności 48 tys. ton. Okręt ten wykonany był dla linii Norddeutscher Lloyd w stoczni hamburskiej Blohm i Voss, największej w Niemczech.

Pożar wybuchł wśród zagadkowych okoliczności. Straż pożarna stoczni, a potem i wszystkie straże ogniowe Hamburga nie mogły dać sobie rady z ogniem. W trakcie przeprowadzenia

akcji ratowniczej w najtrudniejszych warunkach istniała obawa przewrócenia się okrętu i zatonięcia. Dopiero przez wpuszczenie wody do kadłuba okręt zbalansowano.

Wartość okrętu wynosi 50 milionów marek. Jest on ubezpieczony na 40 milionów marek w towarzystwach hamburskich, które z kolei reasekurowały się w towarzystwach angielskich i amerykańskich.

2500 robotników zatrudnionych przy wykończeniu zostało pozbawionych pra-

cy, Norddeutscher Lloyd zaś stracił jeden ze swoich olbrzymów. Pozostał mu jeszcze będący również na ukończeniu okręt „Bremen“.

Korespondent „Dziennika Bydgoskiego“ przypomina sobie, jak był świadkiem spuszczenia „Europy“ na wodę w lecie ub. roku. Podczas aktu chrztu rozprysła się butelka szampana na 13-ce, liczbie podającej stan zagłębienia okrętu.

Hamburska policja kryminalna bada przyczyny tajemniczego pożaru. Okazuje się, że uratowano maszyny, tylną część okrętu i dolne pokłady.

Ogólnie przypuszczają, że ogień został podłożony. W Hamburgu krąży fantastyczne wiadomości o akcji sabotażowej ze strony komunistów albo konkurencji zagranicznej.

Całe Niemcy poruszone są do żywego tą największą w swoim rodzaju katastrofą. B.

Cisza w Sejmie.

Lewica zamierza wnieść o zwołanie sesji nadzwyczajnej.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Wczoraj przed południem panował ruch w gmachu sejmowym. Odbyły się posiedzenia klubów, na których omawiano wynik sesji i obecną sytuację polityczną. Po południu posłowie rozjechali się. Zapadła cisza, która potrwa do pierwszych dni maja, gdyż jest nadzieja, że w tych właśnie dniach nastąpi zwołanie senji parlamentarnej. Gdyby to nie nastąpiło, lewica stawia wniosek o zwołanie nadzwyczajnej sesji dla przeprowadzenia reformy konstytucji. Podpisy zostały już zebrane.

Pogłoski berlińskie o ustąpieniu Bartla.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 27. 3. Socjalistyczny „Vorwärts“ podaje własną wiadomość z Warszawy o rzekomej zmianie kursu rządowego w Polsce na skutek interwencji Ameryki. Doradca finansowy Dewey miał konferować z Prezydentem Mościckim i ostrzec go przed ograniczeniem roli Sejmu.

Amerykańskie koła finansowe patrzą z niepokojem na brak parlamentarnej kontroli w Polsce, pożyczka stabilizacyjna zaś spadła ostatnio na giełdzie nowojorskiej z 87 na 82.

Premjer Bartel, obciążony walką z parlamentaryzmem, ma — zdaniem „Vorwärtsu“ — ustąpić.

Wszystkie te pertraktacje odbyły się podczas choroby marszałka Piłsudskiego, którego stanowisko w tej sprawie jest nieznane. B.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Z powodu niedyspozycji premiera Bartla zastępuje go w czynnościach minister Składkowski.

Kto pozostanie w rządzie?

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) „Robotnik“ pisze, iż ministrów: Świtalskiego, Moraczewskiego i Zaleskiego uważać należy za tych, którzy pozostaną nadal w rządzie. Krąży pogłoski, jakoby na miejsce ministra pracy i opieki społecznej wejść miała postanka Praussowa.

Pogrzeb marszałka Focha.

(Własna służba telegraf. „Dz. Bydg.“)

Paryż, 27. 3. We wtorek w południe odbył się uroczysty pogrzeb ś. p. marszałka Focha.

Po nabożeństwie w katedrze Notre Dame i wyprowadzeniu trumny na lawecie armatniej na Plac Inwalidów odbyły się tam dalsze uroczystości.

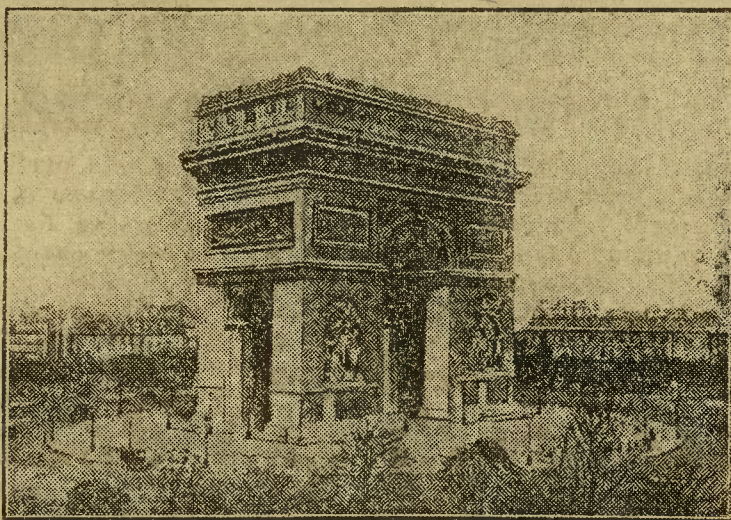
Prezes rady ministrów Poincaré wygłosił ze specjalnej trybuny mowę żałobną. Wojska francuskie, belgijskie, polskie, angielskie, amerykańskie itd. przedefilowały przed trumną marszałka do godziny 1-szej popołudniu.

W pochodzie żałobnym nieśli oficerowie belgijscy, angielscy i polscy bu-

lawy marszałkowskie zmarłego. 10-ciu żołnierzy francuskich niesło wszystkie ordery marszałka.

W pogrzebie wziął udział — oprócz rodziny — cały rząd francuski, oficerowie sztabowi zmarłego, korpus dyplomatyczny, angielski następca tronu książę Walji i książę Karol belgijski.

Trumnę ze zwłokami umieszczono prowizorycznie w krypcie dla gubernatorów w pałacu Inwalidów. Później zostaną one przeniesione pod główną kopułę tumu do jednej z nisz koło grobu Napoleona. W.

Pod łukiem Triumfalnym

spoczywała trumna z zwłokami marszałka Focha na wysokim katafalku od 24 do 26 marca, aż do chwili przeniesienia zwłok do pałacu Inwalidów.

Prusy Wschodnie zarzewiem przyszłej wojny, którą przepowiada Lord Rothermere.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Londyn, 27. 3. Lord Rothermere, właściciel „Daily Mail“, ogłosił w liberalnym dzienniku „Daily News“ artykuł o przyszłej wojnie. Zarzewie do niej widzi Rothermere w rozdrobieniu Węgier, w sytuacji w Austrii oraz we wschodnich granicach Niemiec.

Prusy Wschodnie, pisze lord Rothermere, ojczyzna niemieckiego military-

zmu od chwili zdobycia ich przez Krzyżaków w XIII wieku, oddzielone są od pozostałych Niemiec „korytarzem“ polskim z niepewną gwarancją pokoju.

Publicysta cytuje rzekome słowa marszałka Focha w tej sprawie. Zmarły wódz nie może naturalnie ogłosić dementi (sprostowania)! TL.

Uroczystości żałobne w Warszawie.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Wczoraj o godz. 10-ej rano odprawiono w katedrze warszawskiej nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. marszałka Focha. W stalach zasiadli przedstawiciele rządu, władz wojskowych i korpusu dyplomatycznego. Mszę odprawił ks. kardynał Kakowski. Śpiewali soliści opery warszawskiej. Po mszy i obejściu konduktu dokoła katafalku orkiestra wykonała marsz żałobny.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Celem uczczenia marszałka Focha, rada miejska uchwaliła nazwać jego imieniem jedną z ulic lub placów.

Federacja Obrońców Ojczyzny a ś. p. marszałek Foch.

Zarząd główny Federacji polskich związków obrońców ojczyzny postanowił uczcić pamięć ś. p. marszałka Focha razem z armią czynną. Zarząd główny Federacji poleca tą drogą swoim członkom jaknajliczniejszy udział w obchodach i nabożeństwach na spokój duszy ś. p. marsz. Focha.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) „Dziennik Ustaw“ zawiera dwa rozporządzenia rady ministrów, nadające statut Wielkopolskiej i Pomorskiej Izbie Rolniczej. Statut zawiera ordynację wyborczą do obu izb.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Minister Zaleski otrzymał od Kelloga telegram gratulacyjny z powodu ratyfikacji jego paktu.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Z dniem 1 kwietnia opuszcza stanowisko naczelnik wydziału politycznego w ministerstwie spraw wewnętrznych dr. Łuczowski.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Z powodu nowego roku perskiego i święta narodowego Persji nastąpiła wymiana depesz między Reza Szachem Pachledim a Prezydentem Rzeczypospolitej.

Katowice, 27. 3. (tel. wł.) Wczoraj nadeszło z ministerstwa pracy zarządzenie, zatwierdzające rozporządzenie komisji arbitrażowo - pojednawczej o podwyższenie zarobków górników o 5% od 1 marca br.

Jak wygląda, a jak wyglądać powinna reforma rolna.

V.

Konieczność zastosowania regionalizmu przy wykonywaniu ustawy o reformie rolnej na kresach zachodnich.

W styczniu r. b. wygłosił w Poznaniu p. minister reform rolnych odczyt na temat regionalizmu gospodarczego. Przyznał publicznie w tym odczyt, że Wielkopolska jest „naprawdę spichlerzem dla Polski”, a „co do wytwórczości cukru i cukrownictwa rolnictwo tutejsze jest chlubą polskiego rolnictwa”, a wedle kompetentnego zdania wiceprezesa Młynarskiego jest „ważnym czynnikiem w bilansie handlowym Polski”.

Powiedział nakoniec rzeczywiście mądre zdanie, że nie można równym szablonem traktować różnych dzielnic, a więc dezawuował sam siebie, o ile mówiąc o parcelacji na kresach zachodnich, powoływał się na statystykę z poleskich stosunków gospodarczych.

Przecież to jasne jak na dłoni, że prymitywnie jeszcze gospodarowane folwarki na wschodzie można z mniejszą szkodą parcelować i na nich eksperymentować uprawiać, niż na folwarkach lub domenach pomorskich, poznańskich lub śląskich, we wysokiej kulturze stojących.

Konstatujemy więc z satysfakcją olbrzymią zmianę w poglądach p. ministra reform rolnych, dokonaną w czasie od października roku zeszłego, kiedy publikował swój artykuł „Reforma rolna a wytwórczość rolnicza”, do stycznia r. b., kiedy wygłosił referat na temat regionalizmu gospodarczego (względ na stosunki w poszczególnych dzielnicach).

Miejmy więc nadzieję, że przy dalszym, bliższym rozejrzeniu się w naszych stosunkach agrarnych jego rozmach parcelacyjny z obecnymi metodami reformy rolnej, uprawianymi zwłaszcza przez Okręgowe Urzędy Ziemi, znacznie się ostudzi, że uzna, iż parcelacja na kresach zachodnich musi odmienne zachować tempo i inne znaleźć metody parcelacji, niż na bagnistym Polesiu.

Czy uwagi powyższe przeciwne są wogóle parcelacji?

Czy autorem tych uwag jest może jakiś zakapturzony agrarjusz wrogi ludowi? Uchowaj Boże!

Podpisany, syn ludu wielkopolskiego, uważa parcelację za nieuchronną konieczność gospodarczą, podyktowaną prawami ekonomicznymi. Jeżeli w ciągu XIX wieku w b. Galicji około 80 procent obszaru rolnego przeszło w ręce małorolnych, w b. Królestwie Polskim przeszło 50 procent, a pod zaborem pruskim blisko 50 procent, tedy wiek XX posunie dalej ten proces parcelacyjny. W jakich rozmiarach atoli proces ten parcelacyjny się odbędzie, o tem rozstrzygną nie tyle uchwały sejmowe lub radykalizm demagogiczny, lecz życie samo i prawa ekonomiczne, które mogą być na chwilę gwałcone sztuczkami utopistów, doktrynerów i etatystów, które jednak zwyciężą koniec-koncem, bo są silniejsze od ludzkich obłądów lub uprzedzeń.

Wielka własność, jako główne źródło żywności dla społeczeństwa i wzór postępowej gospodarki zachować się musi w interesie samozachowawczym społeczeństwa, które się przecież składa nie z samych chłopów tylko.

Jak na stosunki agrarne na kresach zachodnich parcelacja umiarkowana — nie niszcząca dworu — parcelacja między adjacjentów chłopskich jest pożądana.

Ze satysfakcją też stwierdzić możemy, że nasz chłop wielkopolski i

kresowo-zachodni, ogółem biorąc, o ile nie jest przez demagogów zamieszanych otumaniony, nie myśli o zniszczeniu dworów, nie pragnie rozbijania pańskich folwarków. Tyle lat przecież bronił polskiej ziemi ręką w rękę z polskim dworem za Prusaka, tyle lat z pomocą polskiego dworu kulturę rolną pod przewodnictwem Chłapowskich, Jackowskich, Brownsfordów z pomocą Samarzewskich, Wawrzyniaków — dziś pragnie tylko zaakrąglenia i uzupełnienia swych rozdrobnionych osiedli. To zaś zgodne było z ofertą wielkiej własności przed uchwałą reformy rolnej i wielce korzystnym dla wielkiego i małego rolnika, pierwszemu dając gotówkę do ręki dla wprowadzenia intensywniejszej kultury rolnej, a drugiemu wzór do naśladowania tej kultury.

Nad wyraz zaś szkodliwe jest u nas ryczałtowe i masowe niszczenie najsprawniejszych i najproduktywniejszych warsztatów rolnych.

Konieczną jest parcelacja dóbr nadgranicznych niemieckich, nie dla tego, że są niemieckie, lecz dla tego, że właściciele ich uprawiają irredentę niemiecką, albo są powolnym narzędziem w ręku tej irredenty, kierowanej z Berlina.

W szeregu artykułów wykazał swego czasu podpisany, w jaki sposób przechodziły polskie dobra w ręce niemieckie. Wiemy dokładnie, w jaki sposób nabyła sto tysięcy morgów dóbr krotoszyńskich r. 1779 za polskich czasów jeszcze berlińska Seehandlung od Poteckich z rozkazu Fryderyka II, niestety za pośrednictwem polskiego króla; wiemy, jak z pomocą banków pruskich nabył w tym samym czasie (r. 1791) feldmarszałek Kalkreuth dobra koźmińskoradlińsko-rawickie; wiemy, w jaki sposób nabyli obszerne dobra cho-

cieszewickie od ks. Radziwiłła berlińskie bankiery Hansemanny lub bankierscy teściowie porucznika Tiedemanna — Jeziorki; wiemy, jak za pożyczone po 2 procent kapitały rządu pruskiego między 1860 a 1880 r. skupował prosty okonom Kennemann kilkadziesiąt tysięcy ha. polskiej ziemi w Poznańskim i na Pomorzu. Wiemy, kim byli Treskowowie, zwłaszcza na Grocholinie i dlatego cieszymy się naprawdę, że tegoroczny program parcelacyjny więcej u nas uwzględnił dobra niemieckie, niż dotychczas. Parcelacja dóbr ludzi, zapatrzonych na Berlin, a nie na Warszawę, słuchających wskazówek berlińskich, siedzących przy zagrożonej granicy zachodniej, jest prosię polityczno-państwowym i narodowym obowiązkiem, ale rozumna, umiejętna, pożyteczna parcelacja między zasobnego, obeznanego z intensywną uprawą roli chłopów wielkopolsko-pomorsko-śląskiego. Z innych dzielnic, tylko rolnicy, którzy przeszli praktykę odpowiednią, którzy obeznani są z ciężarami społecznymi nowego środowiska — tylko tacy są pożytecznym i pożądanym materiałem osadniczym.

Rozkaz!

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Minister Składkowski rozesał drogą telegraficzną do wojewodów rozkaz o następującej treści: „Proszę o nadsyłanie życzeń świątecznych”.

Podziękowanie marszałka Piłsudskiego.

Gabinet ministra spraw wojskowych komunikuje: Pan marszałek Piłsudski dziękuje serdecznie tym wszystkim instytucjom, zrzeszeniom społecznym, delegacjom i poszczególnym osobom, które w roku bieżącym pamiętały o dniu jego imienia, składając mu życzenia i tak liczne a cenne dowody pamięci.

Pan marszałek przy tej okazji pragnie zapewnić wszystkich, którzy bądź złożyli osobiście swoje podpisy w Belwederze, bądź dowody swej pamięci przesłali w innej formie, że wszystkie te życzenia są dla niego niezmiernie mile i drogie.

W przyszłym tygodniu proces b. ministra Czechowicza.

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) B. minister skarbu Czechowicz osobiście będzie wnosił obronę przed Trybunałem Stanu, gdyż jest z zawodu prawnikiem. W końcu przyszłego tygodnia doręczony zostanie Czechowiczowi akt oskarżenia i wyznaczony sędzia — referent. Zezna-

wać będzie cały rząd, dyrektorzy departamentów ministerstwa skarbu i prezes Banku Gospodarstwa Krajowego. Zaproszono również w charakterze świadka marszałka Piłsudskiego jako premiera rządu, w którym był również min. Czechowicz.

Sensacyjne aresztowanie rabusiów którzy ograbili pociąg.

Łupem ich padło 105.000 zł. — Zdradziło ich wielkopańskie życie.

Z Poznania donoszą: Sensacją dnia jest aresztowanie Edwarda Bedelka i Czesława Starosolskiego, którzy w dniu 16 bm. dokonali napadu rabunkowego na ambulans pocztowy pociągu osobowego na przestrzeni Rozwadów - Dębice w pobliżu stacji Kochanówka w okolicy Przemyśla. Jak wiadomo bandyci wtargnęli do ambulansu pocztowego, steroryzowali urzędników i zabrali gotówkę w kwocie 105 tys. zł.

Przed kilku dniami do urzędu śledczego w Poznaniu wpłynęło zawiadomienie z policji krakowskiej, że bandyci prawdopodobnie wyjechali do Wielkopolski. Niebawem w Poznaniu jak i w okolicznych miastach, zwróciło uwagę dwóch młodzieńców, którzy z wielką rozrzutnością szafowali pieniędzmi. Byli to właśnie Bedelek i Starosolski. O-

baj bandyci ubierali się bardzo wytwornie a znalezione przy nich garderobę oceniali na kilkanaście tys. zł. W Poznaniu mieszkali w hotelu francuskim a każdy z nich zdążył kupić sobie samochód. Jeden nabył markę „Tatra” a drugi „Fiat”, przyczem zapłacili od razu gotówką za samochody. Przyjęli również szoferów, którzy jednocześnie pełnili służbę lokajów. W Poznaniu przebywali przeważnie w najdroższych lokalach rozrywkowych. W hotelu Polskim w Ostrowie zostawili w szafie 50 000 zł, zawiniętych w gazetę. Policja po aresztowaniu ich obłożyła natychmiast aresztem wszystkie posiadane przez nich rzeczy. Bandyci po sprowadzeniu ich na urząd śledczy podali szczegółowy dokonanego napadu. Obu po dokonaniu piarwiastkowego śledztwa odesłano z dowodami rzeczowymi do Krakowa.

„Zeppelin” przeleciał Konstantynopol.

Berlin, 27. 3. (tel. wł. — godz. 10,30). Sterowiec „Graf Zeppelin” znajduje się w drodze powrotnej do Niemiec.

Dziś rano o godz. 6 czasu średnioeuropejskiego przeleciał stolicę Grecji Ateny i wziął kurs na Konstantynopol. Lot powrotny rozpoczął Zeppelin już wczoraj o g. 20 szybując 200 klm. na zachód od Jeruzolimy. Potem przeleciał Port Said (w Egipcie), gdzie drogą iskrową kierownictwo statku powietrznego wysłało telegram holdowniczy do egipskiego prezesa rady ministrów, w którym złożono życzenia z okazji urodzin króla egipskiego.

Bez prowokacji Anglii się nie obyło. A może przelot nad Egiptem odbył się... w fantazji. — Przyp. red.

Przyznał się do ojcobójstwa.

Berlin, 27. 3. (tel. wł.) Młody hrabia Chrystjan Stolberg - Wernigerode, pozostający w areszcie pod zarzutem ojcobójstwa, przyznał się, że

zabił ojca

przez nieostrożność. Morderczy strzał padł w czasie manipulowania strzelbą i dobierania naboju różnych kalibrów, którym on zajął się na życzenie ojca. Stwierdziwszy tragiczny skutek nieszczęsnego strzału, zrozpaczony syn padł na kolana

przed trupem ojca

i ucałował jego ręce, poczem w stanie zupełnie nieprzytomnym wybiegł na dziedziniec.

Walka o zjednoczenie Chin.

(Własna służba telegraf. „Dz. Bydg.”)

London, 27. 3. Z Szanghaju donoszą: Rząd nankiński wypowiedział oficjalnie wojnę Hankou.

Północno-chińskie wojska (3-ci kontrahent) zaatakowały wojska nankińskie pod Czifu, lecz zostały odparte i poniosły straty w liczbie 600 zabitych i rannych.

Centralny rząd nankiński walczy więc obecnie na wszystkich frontach.

Fl.

Powódź on i ęła Warszawę!

Warszawa, 27. 3. (tel. wł.) Wisła ruszyła w Warszawie wczoraj o 1 po południu. Powłoka lodowa, która pod wpływem kilku dni słonecznych i deszczu stała się porowata i miękka, ruszyła bez zwykłych huków. Drobne zatopy szybko spłynęły, niebezpieczeństwo powodzi minęło. Większe ławice lodowe, które ominęły Warszawę spowodowały katastrofę powodzi na Tarchomin, położony o kilka klm. pod Warszawą. Powstały olbrzymie zatopy lodowe za którymi woda spiętrzyła się zalewając okoliczne pola i szereg domów. M. in. woda zalała cmentarz katolicki, wieczorem wtargnęła do kościoła, w nocy doszła pod mury fabryki Spiessa.

KOMUNIKAT

o stanie wody na Wiśle i Brdzie.

Kraków — woda korzystnie spływa; Wojewódzki Komitet powodziowy przestaje wydawać komunikaty.

Bug i Narw silnie wzbierają (Radjo — godz. 23, dnia 26. 3. 29).

Dnia 27. 3. 29 godz. 3.

Toruń — 2,91; Brdy — 3,62; Brda — 6,94. Lokalne przesunięcia lodów od Torunia do Chelmna.

Stan wody w Wiśle dnia 27 marca rano: Zawichost 3,41, Warszawa 4,38, Toruń 2,91, Fordon 1,60, Chelmno 1,96, Grudziądz 2,01, Korzeniewo 1,63, Piekło 55, Tczew +31.

Wody na odcinku Wisły dolnej do Chelmna od Włocławka wykazują lokalne zmiany.

Czy wojna polsko-niemiecka jest możliwa?

Rozmowa z b. ministrem Thuguttem.

W ostatnich czasach obiegła prasę wiadomość, że zarówno polska jak niemiecka liga obrony praw człowieka i obywatela organizują na kwiecień br. w kilku ważniejszych miastach naszych i Rzeszy zgromadzenia, poświęcone zagadnieniom obu sąsiadujących ze sobą państw. Treścią wymiany zdań na zebraniach ma być kwestja: „czy grozi

— Mój kolega sejmowy, poseł Prager i ja.

— A Niemiec?

— Były minister Fleissner i b. generał von Schöneich, doktor honorowy jednego z uniwersytetów niemieckich.

— Kiedy odbędą się odczyty?

— Pierwszy w Królewcu, 21 kwietnia. Następne wygłoszone zostaną w Warszawie, Łodzi, Katowicach, Wrocławiu, Berlinie i Bytomiu.

Na pytanie, czy nie zachodzi obawa reakcyjnych wystąpień nacjonalizmu niemieckiego, oświadczył rozmówca:

— Przewidzieć nie mogę.

Wreszcie jeszcze słowo.

— Czy nie mniema pan poseł, że Niemcy inscenizując w Lidze praw człowieka występy, dążą jedynie do zwrócenia uwagi świata na ich zamierzenia rzekomo pokojowe.

— Wniknąć w tajniki niepodobna. Znam doskonale gen. Schoeneicha. Jego osoba jest rękojmią, że akcja podjęta jest czystą...

Warszawa, w marcu.

A. S.

wojna między Niemcami a Polską?” Jaskrawe zagadnienie, niewątpliwie arcydrażliwe, ma być próbą pacyfistyczną i demonstracją, która powinna podkreślić, że ogół po obu stronach woli rozdzieć oliwną, niż surmę bojową. Uchylając czoła przed dobrymi chęciami i wznawianem często usiłowaniami, aby wzajemne tarcia zgnieść w prasie hydraulicznej pojednania, zauważyć przecież należy, że dotychczasowe wyniki są nikłe, prawie żadne, natomiast buńczuczność pewnych organizacji nad Sprewą stara się utrzymać wrzenie i ustawiczne antagonizmy. Dobrze zatem, że na tle wzdymającej się fali pruskodwetowej przepływają także poczynania, będące ich żywym zaprzeczeniem.

Chcąc u źródła zaczerpnąć informacji, odszukaliśmy posła, b. ministra Stanisława Thugutta.

— W jaki sposób zamierzają panowie przeprowadzić zapowiedziane zebrania?

— Przez urządzenie szeregu odczytów propagandowych dążyć będziemy do ugruntowania pokoju w Europie. Pragniemy ujawnić, że w Polsce i w Niemczech szerokie masy odwracają się plecami do bożka Marsa, chcą trwać przy warsztacie pracy, a nie powierzać własnego losu i losu rodzin zmiennym pokusom zbiorowej rzezi.

— Kto będzie przedstawicielem Polski w tej najbliższej kampanji propagandowej?

Nieczyste sumienie morderców Jakubowskiego, pomyłki sprawiedliwości niemieckiej.

W teatrze miejskim w Dortmundzie odbyła się premiera sztuki Józefa Kal-kowskiej pt. „Józef“.

Treść sztuki tej przedstawia **tragiczne dzieje Józefa Jakubowskiego, ofiary pomyłki niemieckiej sprawiedliwości**. Cała tragedia Jakubowskiego od chwili przybycia do obcego środowiska w Meklenburgji, aż do chwili śmierci pod toporem kata, przedstawiona przez autorkę niezwykle realistycznie, została z dużym artyzmem odegrana przez świetny zespół aktorski.

Kiedy po zakończeniu ostatniego aktu autorka zjawiała się przed rampą teatralną, została ona **obrzuczona ordynarnymi wyzwiskami** przez nacjonalistycznych miokosów. Krzyki i gwizdy trwały przez dłuższy czas, tak, że autorka musiała z powrotem cofnąć się za kurtynę.

W ten **chamski sposób** nacjonalistyczna młodzież niemiecka demonstrując przeciwko szlachetnej tendencji sztuki, wystawiła sobie właściwe świadectwo.

Z Prus Wschodnich.

Zgromadzenie katolickich siostr klasztornych na Warmji, założone jeszcze w XVI wieku przez bisk. Kromera, jest obecnie nawskroś niemieckie i **wrogo wobec polskiej ludności usposobione**. Zgromadzenie to werbuje w każdej wiosce warmińskiej, w której posiada swoje stacje, młode dziewczęta polskie, które kształci na pielęgniarki i wysyła następnie w celach germanizacyjnych w głąb Niemiec. Ale nietylko to zgromadzenie, również i inne siostry zakonne z Rzeszy niemieckiej, jak np. z Bawarii, zjeżdżają do Prus Wschodnich i werbują polskie dziewczęta, robiąc im bardzo korzystne propozycje. Biedne te dziewczęta są wysyłane następnie do Ameryki i Norwegji, gdzie dręczone są tęsknotą za ojczystą wioską.

Dziwne, że w Polsce brak miejsca dla tych biednych dziewcząt, które mogłyby w Polsce zająć się pielęgnowaniem chorych i dzieci, zamiast wysługiwać się obcym.

*

Sześćsetlecie miasta Rastemborka. Miasto powiatowe Rastembork (Rastenburg) obchodzi latos 600-lecie istnienia. Z powodu tego miały się odbyć wielkie uroczystości. Położenie finansowe miasta jest jednak tak kiepskie, że jubileusz prawdopodobnie święcić nie będą. Bilans miasta wykazuje w tym roku niedobór 170 000 marek.

Nie jest wykluczeniem, że rząd da Rastemborczanom pieniądze z „Sofort-programu“ na zabawę...

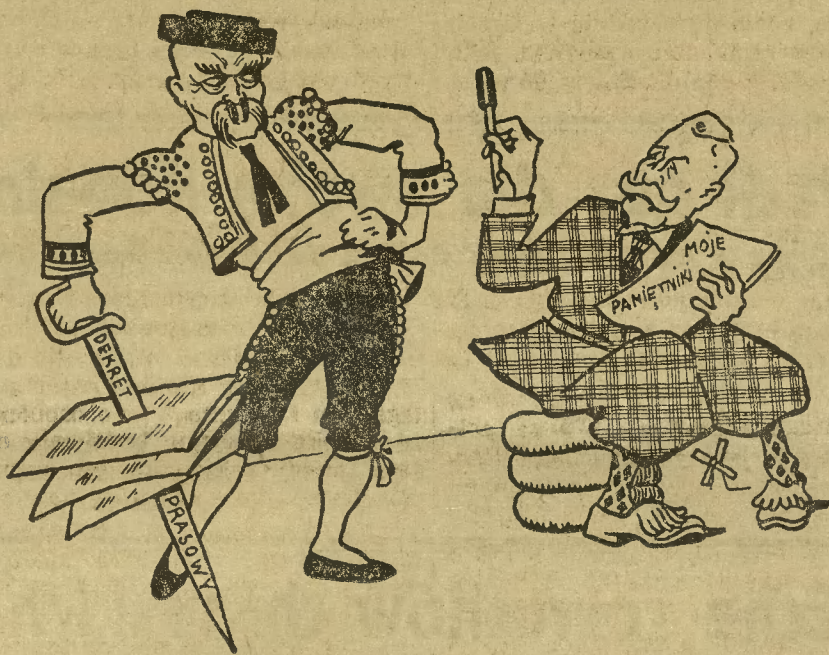
*

Elk miastem sensacyjnych procesów. W Elku rozpocznie się 8 kwietnia piąty z rzędu wielki proces o przemytnictwo. Na ławie oskarżonych zasiądzie 24 mieszkańców z powiatu Olecko (Margrahowa), którym się zarzuca, iż przywieźli z Polski do Prus Wschodnich 200 koni. Jednocześnie odbędzie się wielki proces przeciw dawn. burmistrzowi Laschowi i różnym radcom magistratu, oskarżonym o sprzeniewierzenie. Rozprawy odbędą się w wielkiej sali hotelu miejscowego i potrwać około ćwierć roku.

*

Najstarszy obywatel Ziemi Malborskiej, Jan Granica z Marynowa, zmarł w tym tygodniu. Dożył 104 lat i 7 miesięcy.

Na prasowej arenie.

— Panie marszałku, ja także byłem kiedyś takim toreadorem, a teraz pisze pamiętniki w Doorn.

Marek Romański.

33

MISS O SZKARŁATNEM SPOJRZENIU.

Powieść z najbliższej przyszłości.

(Ciąg dalszy.)

Mac Grady bez wahania wybrał tę drugą drogę i dlatego na konferencji u prezydenta nie wyjawiał nazwiska Kellermana, a miał je na myśli, mówiąc o nazwisku, które wzbudziłoby zdziwienie. Kellerman, według planów detektywa, miał zachować nadal zupełną swobodę ruchów. O tę swobodę ruchów Grady'emu chodziło.

Detektyw zdawał sobie sprawę, że podzielenie się podejrzeniami, co do Kellermana z policją amerykańską niewątpliwie spowodowałoby natychmiastowe aresztowanie bankiera, czego Grady nie chciał. Gdyby Kellerman został aresztowany, szajka niewątpliwie zakonspirowałaby się jeszcze lepiej. Kellerman, albo niczy nie powiedział, albo by został otruty przez swych współspiskowców, jak się to już zdarzyło z człowiekiem, aresztowanym na miejscu katastrofy pociągu 178 pod Sacramento. Detektyw obec tego postanowił wolna brać w swe sieci całą organizację i w sposobnej chwili walnie rozprawić się z terrorystami.

Tymczasem jednak sposobność taka nie nadchodziła. Mac Grady wiedział już dość dużo, nie tak wiele jednak, by móc coś stanowczego przedsięwziąć. Brakowało wielu ogniw w łańcuchu po-

dejrzeń i hipotez — przyszłość dopiero miała dostarczyć nowych ogniw do zamknięcia łańcucha. Przytem Mac Grady'ego peszył fakt dla niego bardzo dziwny, iż władze amerykańskie, początkowo poprostu czołobitne wobec niego i uważające go za zbawcę, ostatnio zmieniły wobec niego postępowanie. stały się powściągliwe, rzechy nawet można — niechętnie wobec poczynañ detektywa.

Mac Grady nie wiedział czywista o strasznym oskarżeniu, jakie przeciw niemu sformułował generał Reutt. Przypisywał on zupełnie czemu innemu tę zmianę frontu władz amerykańskich. Przecenili mnie — mówił do siebie — przecenili, sądząc, że z miejsca oddam im w ręce całą bandę. Swoją drogą, jeżeli szybko nie rozwiąże tej sprawy, mój prestige będzie pogrzebany.

Tymczasem działanie szajki bynajmniej nie malało. Przeciwnie terroryści rozuchwalali się coraz bardziej. Mac Grady'emu dzięki pomocy Otockiego udało się odeprzeć niejednego przygotowywanego zamach, w każdym jednak wypadku, sprawy albo wymknęły się policji, albo w momencie aresztowania palili sobie w łeb, ginąc dla swej sprawy z tym samym fanatyzmem, z jakim żyli i działali.

Stało się jednak, iż Otockie nagle umilkł i przez dni parę nie dawał znaku życia. Mac Grady spacerował po puszystych dywanach wspaniałego apartamentu hotelowego tam i z powrotem przez całe godziny, trąc od czasu do czasu siwające już skronie i miotając się w poczućiu swej bezsily.

Gdy zdenerwowanie Grady'ego doszło do najwyższego stopnia i gdy miał już

zamiar rzucić całą robotę i wyjechać do Kanady, Otockie dał znów znak życia. Relacja agenta brzmiała krótko.

„Przygotowywany zamach na biuro pocztowe przy 6 Avenue. Szczegółów nie wiem“.

Mac Grady po otrzymaniu tej wiadomości zmienił się natychmiast, jakby w nowego przemienił się człowieka. Zdenerwowanie i zniechęcenie znikło bez śladu. Grady był dawnym „żelaznym Mac'em“ — jak go nazywano w landyńskim Scotland - Yardzie, zimnym, opanowanym, skupionym, jak pies gończy najwyższej rasy, który wpadł na trop zwierzyny i wierzy, że mu nie ucieknie. Mac Grady natychmiast po otrzymaniu wiadomości od Otockiego porozumiał się z policją. Komisarjat, w obrębie którego znajdował się zagrożony urząd pocztowy, został wyznaczony do współdziałania z Mac Gradym.

W pół godziny po wydaniu zarządzeń do ruchliwego urzędu pocztowego przy 6 Avenue weszło kilku panów, z których jeden usiadł w kącie, w głównej sali i pogrążył się w czytanie gazety, dwaj inni oparć niedbale o drzwi gwarzyli o tem i owem, opowiadając sobie kapitalne dowcipy, które nie przeszko-dziły im jednak baczną uwagę zwracać na wszystko co się wokół nich działo. Na schodkach, wiodących od ulicy do urzędu pocztowego usiadł jakiś ubogi ubrany człowiek i wstydząc się widocznie żebrac błażnym jedynie wzrokiem ścigał przechodniów i interesantów urzędu.

Wreszcie w pobliżu urzędu pocztowego jakiś elegancki młodzieniec spacerował nerwowym krokiem, raz po raz patrząc na umieszczony na przegubie

ręki zegarek. Zupełnie tak, jak to czynią młodzi ludzie, oczekujący na spotkanie z kobietą, która, zgodnie z swą naturą, nie potrafi być punktualną.

Wszyscy owi panowie, nie wyłączając owego ubożego, byli najlepszymi agentami, policyjnego okręgu 6 Avenue.

By nie wywoływać paniki i zdenerwowania urzędniczy poczty nie zostali jeszcze powiadomieni o groźącym urzędowi niebezpieczeństwie. Praca odbywała się normalnie. Pod wieczór, gdy ruch w urzędzie nieco osłabł, przybył do biur poczty komisarz Dan Mitchel, a wkrótce po nim Mac Grady.

Mitchel był młodym jeszcze, bardzo pogodnym człowiekiem. Z zapalem uścisnął rękę Mac Grady'ego.

— Chciałbym by spróbowali mr. Grady. Damy im dziś lupnia.

Detektyw spojrział na niego z uśmiechem:

— To są sprytniejsze djabły niż się panu zdaje — odpowiedział. — Działają zawsze w momencie najbardziej nieoczekiwanym w zgoła nieoczekiwany sposób.

— Jestem mimo to pełen dobrej myśli.

— O, tej nigdy nie należy się wyzywać.

— Skonsygnuję wokół urzędu cały sztab agentów. Używam oczywiście mundurowych. Tę się zbyt rzucalo w oczy. Mimo to wzmocniłem i posterunki mundurowe. Co myśli pan robić, mr. Grady?

— Co myślę? Myślę, że zostanę z panem.

— Jakto? Chciałby pan czuwać wraz ze mną?

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości z kraju.

Druga cywilna szkoła mechaników lotniczych L. O. P. P.

Dnia 15 kwietnia r. b. otwarta zostanie druga cywilna szkoła mechaników lotniczych w Sygnowce pod Lwowem, zorganizowana przez LOPP. Przyjętych będzie 50 kandydatów. Pierwszy kurs trwać będzie do 30 września 1930 roku, następny zaś trwać będzie dwa lata i posiadać osobny oddział samochodowy. Pierwszym dyrektorem szkoły mianowany został inżynier-pilot Eugeniusz Roland. Personel profesorski składać się będzie z profesorów i docentów politechniki lwowskiej.

Pożar spowodował szkody na 120 tys. zł.

W Częstochowie, w fabryce mydła, pasty do obuwia i grzebieni, Kromolowskiego, powstał pożar wskutek pozostawienia ognia pod kotłem gotującego się mydła, skąd ogień wydostał się nazewnątrz, a następnie zapalił się tłuszcz i materiał łatwopalny. Pastwą płomień padły urządzenia zewnętrzne oraz surowce. Straty wynoszą około 120 tysięcy złotych.

Nowy most na Wiśle.

Śląski urząd wojewódzki przystąpił niebawem do budowy na Wiśle pod Nowym Bieruniem mostu, który stanowić będzie połączenie Śląska z Małopolską. Roboty rozpoczęte będą z chwilą stopnienia śniegu i spłynięcia lodów. Most oddany będzie do użytku publicznego w dniu 30 czerwca 1930.

Fabryki częstochowskie zatrudniają wiele kobiet.

W Częstochowie zaprowadzono pasteryzację mleka i uruchomiono stację opieki nad matką i dzieckiem. Stacja ta ma duże znaczenie na terenie Częstochowy, gdyż 60% zatrudnionych w przemyśle częstochowskim stanowią kobiety.

Plaga pożarów w Częstochowie.

W fabryce odlewów i emaljni „Metalurgia” w Częstochowie powstał pożar w suszarni. Znaczna część gotowych fabrykatów uległa uszkodzeniu. Straty są znaczne. Częstochowę nawiedziła ostatnio istna plaga pożarów zakładów przemysłowych, co jest też jedną z głównych przyczyn ciągłego wzrostu bezrobocia w tym powiecie.

Miss Polonja na łożu śmierci.

Według doniesień prasy warszawskiej stan zdrowia Miss Polonji jest groźny. Mianowicie panna Kostakówna bawi w Zakopanem na kuracji w sanatorium Czerwonego Krzyża.

W tych dniach Miss Polonja poddała się niezwykle ciężkiej i niebezpiecznej operacji w klinice dr. Nowotnego, polegającej na spilowaniu wystających kostek u nóg i odbiciu chirurgicznym dłużkiem narośli kostnych.

Operacja odbywała się pod narkozą, z której z ogromnym trudem udało się pacjentkę ocucić. Następnie wywiązały się komplikacje. Chora ma wysoką gorączkę i stan jej budzi podobno poważne obawy o życie.

Skandaliczne zajście w białostockiej radzie miejskiej. Klamiwy zarzut radnego żydowskiego wywołał niebywałą awanturę.

Sala rady miejskiej w Białymstoku była widownią niebywałego skandalu. W czasie drugiego czytania budżetu miejskiego na rok 1929/30 przy debacie nad subsydjami dla żydowskiego szkolnictwa prywatnego ławnik B. Flomenbaum (Bund) zarzucił radnemu z klubu większości polskiej mecenawi Olszyńskiemu, iż w swoim czasie redagował gazetę komunistyczną w Mińsku. Radny Olszyński w odpowiedzi na to usiłował na miejscu czynnie znieważać ławnika Flomenbauma, czemu przeszkodził pozostałi radni. Na sali powstał niebywały tumult. Dokoła obu przeciwników stanęli ich zwolennicy. Radny Olszyński chwycił z ławy magistrackiej duży kałamarz, jednak jeden z radnych wyrwał mu go z ręki. Olszyński wy-

W Warszawie nie potrzeba już wołać na kelnera.

Wszystkie większe przedsiębiorstwa gastronomiczne w Warszawie wprowadziły u siebie sygnalizację świetlną dla wołania kelnerów, podających do stołu. Stary zwyczaj pukania w talerze i szklanki, kiwanie palcem, zwracania się do kelnera „Panie starszy” — sprzykrzył się mocno kelnerom i obrażał ich uczucia ludzkie. To też z inicjatywy w związku kelnerów wprowadzona została wymieniona inowacja. Inowacja ta przedstawia się bardzo efektywnie. Przedsiębiorstwo, które ustawia takie lampki na stolikach, nie pobiera za to opłat, albowiem wszelkie dochody czerpie z reklam, umieszczonych bardzo gęsto na lampkach.

Wybuch granatu ręcznego w wagonie kolejowym. Okropne skutki lekkomyślnej zabawy.

W pociągu, zdążającym z Katowic do Rudy, nastąpiła na stacji Wielkie Hajduki eksplozja w wagonie, w którym kilkunastu uczniów szkoły wydziałowej powracało z rekolekcji.

Chłopcy po rekolekcjach udali się na strzelnicę, gdzie ćwiczyli się w strzelaniu rewolwerem. Rewolwer ten, jeden z nich zabrał z domu. Zbierając potem

Krwawa rozprawa w Radomiu.

W Radomiu na ulicy Warszawskiej na przeciwko urzędu pocztowego, a więc w najruchliwszym miejscu miasta, popełniono okropną zbrodnię. Dwóch notorycznych opryszków: Wykuta, z zawodu dorożkarz, i Gajewski, kucharz, napadli na przechodzącego ulicą notowanego w kronikach policyjnych, Siczka Henryka. Jeden z nich ciosem noża kuchennego niebezpiecznie zranił Siczka, który po 5 minutach zmarł w szpitalu. Morderców ujęto. Jak się zdaje, jest to zemsta złodziejska.

Wykrycie szajki fałszerzy 50-groszówek.

Policeja powiatu dziśnieńskiego (Wileńszczyzna) wpadła na trop szajki fałszerzy 50-groszówek. Podczas rewizji we wsi Kolesniki u niejakiemu Jana Kuchty znaleziono dwie formy odlewnicze. Naprowadziło to na ślad fałszerzy. W rezultacie aresztowano Kuchtę oraz 6 innych osób, podejrzanych o podrabianie pieniędzy.

ruski od wystrzelonych naboju, chłopcy znaleźli dwa granaty ręczne. Gdy w pociągu bawili się granatami, jeden z nich eksplodował, przyczem dwaj chłopcy, bracia Malikowie, zostali ciężko ranni, dwa inni zaś odnieśli lżejsze skażenia. W wagonie znaleziono większą ilość łusek od naboju oraz niewystrzelony drugi granat ręczny.

Kradź gaz dla swojej kopalni. Sensacyjne aresztowanie dyrektora w Zagłębiu Boryslawskim

Sensację w Zagłębiu Boryslawskim wywołało aresztowanie znanego w sferach naftowych inż. Krohna kierownika administracyjnego kopalni „Roman” w Tustanowicach. Gdy w kopalni „Roman” zabrakło gazu do dalszego popędu maszyn, Krohn wydał polecenie, by połączono rurociąg kopalni „Roman” z ru-

rociągiem gazowym, będącym własnością koncernu naftowego „Małopolska”. W ten sposób systematycznie od stycznia czerpał gaz do uruchomienia i opalania kopalni „Roman” wyrządzając kopalni „Małopolska” szkodę przeszło 10 tysięcy zł. Policeja aresztowała Krohna i dwóch jego urzędników.

Echa rozruchów chłopskich w Hrebennem.

Czytelnicy nasi przypominają sobie zapewne sprawę rozruchów w Hrebennem (Małopolska Wschodnia), która odbiła się swego czasu głośnie echem w całej Polsce.

Mianowicie chłopcy żądali podwyżki opłaty za przewóz drzewa, a gdy nie uzyskali, zastrajkowali. Znaleźli się jednak łamistrajki z pośród mieszkańców sąsiednich wsi i na nich to rzucili się pozbawieni w ten sposób chleba chłopcy z Hrebennem. Ponieważ napastnicy nie szczydziłi nawet eskorty policyjnej, władze wzięły się energicznie do stłumienia rozruchów, aresztując cały szereg sprawców napadów.

W tych dniach odbył się w sądzie lwowskim proces. Trybunał skazał 18 chłopów za zbrodnię gwałtu publicznego na więzienie od 14 dni do 6 miesięcy. Czterech oskarżonych uniewinniono. Prokurator zgłosił zażalenie nieważności z powodu niskiego wymiaru kary.

Kronika gdańska.

Ponowne protesty przeciw zaprowadzeniu monopolu spirytusowego.

W Gdańsku odbyło się zebranie wszystkich właścicieli i dzierżawców branży wódczanej i gastronomicznej z całego terenu Wolnego Miasta. Zebrani wystąpili z kategorycznym protestem przeciwko zamierzeniom senatu, zdążającym do utworzenia monopolu spirytusowego, co — zdaniem zainteresowanych — godzi w ich egzystencję.

Ferje giełd gdańskich.

Wskutek świąt wielkanocnych gdańska giełda efektów, dewiz i towarów będzie nieczynna w dniach 29, 30, 31 marca i 1 kwietnia.

Wystawa politechnik gdańskiej w Charlottenburgu.

Odbywającą się obecnie w Charlottenburgu wystawę prac studentów politechniki gdańskiej zwiedził m. in. prezydent Hindenburg, prezes senatu gdańskiego, senatorowie dr. Kamnitzer i Strunk, oraz generalny konsul niemiecki w Gdańsku v. Thermann.

„Bluff” socjalistyczny.

Socjaliści z pod znaku P. P. S. mieli w toku obecnej sesji sejmowej jako partyjnicy, rzekomo za wszelką cenę dążący do obalenia rządu, kilkakrotnie możliwość urzeczywistnienia swoich zamierzeń i obalenia rządu. Ile razy jednak stanęła na porządku dziennym obrad sprawa zaufania do jednego z ministrów, z którym solidaryzował się cały rząd, tyle razy usunęli się od głosowania, oświadczając, że chwila rozstrzygającej walki z rządem „ukrytej dyktatury” jeszcze nie nadeszła, że sobie pola i chwili walki narzucić nie pozwolą, że do rozstrzygającego boju przystąpią wtedy, gdy im się to będzie podobało i w warunkach, najbardziej dla nich korzystnych.

Zdaje się, że za chwilę taką uznali dzień 1-go maja rb. Utartym bowiem zwyczajem wydali oni obecnie z okazji tego zbliżającego się czerwonego „święta” robotniczego odezwę, nastrojoną ogromnie na nutę wojowniczą. 1-go maja ma być według tego „orędzia” wydziału wykonawczego P. P. S. dniem porachunku uświadomionego w duchu socjalistycznym proletariatu polskiego. Wzywa się więc polskie masy robotnicze do walki z zamierzonym (?) pogwałceniem wolności obywatelskiej i demokracji, do walki przeciw reakcji, knującej rzekomo straszny zamach na ustawodawstwo robotnicze itd. itd.

Celem widocznym tej odezwę to chęć podburzenia mas i wywołania w nich rewolucyjnych nastrojów.

Tymczasem te masy ani nie drgnęły. Przeczytawszy bojowe surmy P. P. S., wzdręgnęły ramionami i oddają się spokojnie zawodowej pracy.

Jak się to stać mogło? Czemu przypisać należy, że nawet ciemne masy proletariatu w b. Kongresówce nie zareagowały na odezwę i nie poczuly w sobie „ludu gniewu”, który menerzy naczelni z P. P. S. usiłują skierować przeciw rządowi?

Odpowiedź łatwa. P. P. S. wybrała hasło obrony demokracji parlamentarnej a hasło to po smutnych doświadczeniach z sejmami naszymi doprawdy nie jest w stanie porwać kogokolwiek do walki. Lud chce mieć spokój, chce pracować. Dość ma już demagogicznych obietnic i dziś wyrobił w sobie zdolność krytycznej oceny zaleconego mu stanowiska.

Przywódcy P. P. S. poznali to natychmiast. A że im nie brak pomysłów, pełnych chytryści i podstępów, rzucili nowe hasło: „Towarzysze! Do walki — z podwyżką komornego!”

Dla rozpowszechnienia tego hasła polecają wszędzie urządzać wiece. A odezwę, zapraszającą społeczeństwo na takie zgromadzenia brzmią następująco:

„Obywatele! Lokatorzy! Dnia... odbędzie się zgromadzenie ludowe z porządkiem dziennym: 1) protest przeciw podwyżce komornego; 2) sytuacja polityczna — zmiana konstytucji; ustawy samorządowe.

Towarzyski i Towarzysze! Rząd zamierza nałożyć na lokatorów nowy ciężar przez dalszą podwyżkę komornego, grozi nam zamach na demokrację” itd. itd.

Biedni socjaliści! Jakich to chwycić się muszą środków, aby społeczeństwo, a szczególnie masy robotnicze zwabić na wiece, na których pod pozorem protestów przeciw podwyżce komornego „robotniczo” być mają nastroje rewolucyjne? Biedni, bo może na wiecu takim znajdzie się ktoś, który zdemaskuje i ten „bluff” socjalistyczny, przypominając, że potępiany przez nas projekt b. pepesowca p. ministra Moraczewskiego zrodził się swego czasu w klubie P. P. S. i że socjaliści zgłosili swego czasu projekt jeszcze gorszy, bo podwyżczający komorne dla robotniczych mieszkań (2-pokojowych) o 60%, a dla większych nawet o 300%!

I wtedy cały wysiłek znów wpadnie w wodę! Masy, połapawszy się na „bluffie”, jak nie drgnęły, nie drgną i z całej, tak buńczucznie zapowiedzianej „majowej” rewolucji będzie — figa. ebl.

Endecja usiłuje opanować związki wojskie w okręgu starogardzkim.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“).

Na walnym zjeździe delegatów Związku Towarzystw Powstańców i Wojaków Okręgu Starogard, który odbył się ub. niedzieli, uwydatnione zostały porażki pierwszy nieco jaskrawiej dwa prądy, jakie nurtują wśród wojaków. Uwydatniło się to już przy układaniu telegramów holdowniczych. Gdy postawiony został wniosek, aby przesłać telegramy do marsz. Piłsudskiego, wojewody Lamota i bisk. Okoniewskiego, druga strona zażądała, aby taki sam telegram był przesłany na ręce gen. Hallera.

Zjazd zagał prezes Prądyński. Na marszałka zjazdu powołano p. Jankowskiego z Gdańska, na sekretarza p. Czarnieckiego ze Starogardu. Członkowie zarządu złożyli kolejno treściwe sprawozdania ze swej całorocznej działalności.

Na wniosek komisji Rewizyjnej uchwalono zarządowi absolutorjum. W skład nowego zarządu weszli wszyscy dawni członkowie. Referenta oświatowego wybierze zarząd. Skład nowego zarządu przedstawia się następująco:

Prądyński, prezes; Kreft, wiceprezes; Szwedowski, sekretarz; Bączkowski, skarbnik; Pokorniewski, ref. ośw.; Cabanski, zast. sekretarza; Zarzycki, komendant.

Prezes Prądyński z naciskiem podkreślił, że kiedy w województwie poznańskim i na G. Śląsku istnieje kilka związków wojskich, przyczem jedne z nich grupują się w obozie współpracy z rządem, inne zaś są pod wpływami Obozu Wielkiej Polski, to na Pomorzu istnieje jeden związek ściśle apolityczny i pracujący wyłącznie w kierunku podniesienia obronności granic państwa. W praktyce jednakże ta pozorna jednolitość w okręgu starogardzkim polega na kompromisie dwóch obozów. Przy-

czem wpływy endecji z pod znaku „Pięgrzyma“ stale rosną na sile.

Zakonspirowana jacejka endecka z red. Matłozem i red. Chmielewskim na czele, tym samym, który osmielił się przedrukować oszczerczą wzmiankę o żydowskim pochodzeniu śp. żony marszałka Piłsudskiego, dąży do opanowania zarządu Okręgu. Nic dziwnego, że oburzone tego rodzaju obrotem rzeczy, niektóre placówki zapowiadają, że raczej przejdą do Strzelca, lecz nie pójdą pod komendę endecką.

Prezes Okręgu p. Prądyński zawładomił zebranych, że związek przystąpił do Federacji. Na ten temat wywiązała się pod koniec zebrania dyskusja, w trakcie której delegaci naogół przychylnie się do tego ustosunkowali.

Byli jednak i tacy, którzy zaczęli na wzór endecki pleść niestworzone bajki o masońskich wpływach w Federacji.

Tylko wielkiej zręczności prezesa Prądyńskiego zawdzięczać należy, że na zjeździe nie doszło do rozłamu.

Sytuacja wiosenna w rolnictwie.

Opóźnione zasiewy. — Niewiadomy stan ozimin. — Zapasy ziemniaków zmalały. — Szkody w drzewostanie owocowym.

Długotrwała zima opóźniła w tym roku roboty polne, które też nigdzie nie zaczęły się jeszcze. W **Kaliskiem i Poznańskim**, gdzie zazwyczaj najwcześniej rozpoczynają się zasiewy, oczekują możliwości przystąpienia do nich nie przed, niż **za dwa tygodnie**. W innych zaś miejscowościach, roboty w polach rozpoczną się najwcześniej za trzy do czterech nawet tygodni, kiedy ostatecznie spłyną wody wiosenne. Co do stanu przetrwania ozimin znikąd jeszcze niema wiadomości, ziemianie jednak naogół nie przewidują, by surowa zima mogła wyrządzić w nich **większe szkody**, wyjąwszy tych pól, które jako położone na wysokości, lżejszą miały pokrywę śnieżną. Obawy zresztą dotyczą prawie wyłącznie tylko **pszenicy**, tej zaś, jak wiadomo, nie sieje się u nas dużo. **Ozime zasiewy żyta nie ucierpiały** zapewne zbyt dotkliwie.

gorzej natomiast przedstawia się rzecz z **zapasami ziemniaków**. Z wielu miejscowości sygnalizują, że dużo ich **wymarzło w dołach**. Rozmiary szkód jednak da się obliczyć dokładnie dopiero po odkopaniu dołów, co mało gdzie jeszcze miało miejsce.

Wiadomości o wymarzeniu zaś opierają się wyłącznie na dorywczych sprawozdaniach w różnych majątkach ziemskich. Nie należy oczekiwać, by sezon sadzenia ziemniaków w polach wypadł wcześniej, niż za

trzy tygodnie, a wówczas ziemianie będą mogli dokładnie obliczyć rozmiary swych szkód, które być może okazały się dalekie od dotychczasowych przypuszczeń.

Nie za kłeskę wyprawdzie, ale jednak za przykrą dolegliwość należy uważać natomiast **poważne opóźnienie pory robót polnych**. Rozpoczęcie ich wypadnie w tym roku o cały miesiąc prawie później niż zwykle, zaleźnie oczywiście od stanu pogody w lecie, może nie pozostać bez ujemnego wpływu na przyszłe plony.

W związku już z bliskim rozpoczęciem robót polnych, zauważa się coraz silniejszy ruch w obrotach **nawozami sztucznymi**, które dzięki umiejętnej propagandzie, znajdują z każdym rokiem większe zastosowanie u naszego rolnictwa. Jako objaw pocieszący należy przytoczyć, że nawozy sztuczne produkcji krajowej idą obecnie w daleko większej ilości, niż nawozy **pochożenia zagranicznego**, chociaż niektóre z tych ostatnich, jak **saletra** szczególnie, okazują się niekiedy niezastąpione w czasie uprawy wiosennej.

Najdotkliwsze szkody, jak się okazuje, wyrządził mróz w **drzewostanie owocowym**, to też naogół obawiają się rolnicy, że w tym roku **wiele gatunków owoców da urodzaj bardzo słaby**.

Szubin.

Niezwykły jubileusz. W dniu 9 kwietnia br. obchodzić będzie znany na tut. gruncie i ogólnie szanowany p. Leon Szybowski 50 letni jubileusz pracy zawodowej oraz 40 letni jubileusz mistrzowski. Jubilat założył swoją piekarnię w dniu 9 kwietnia 1879 r. i do dziś dnia prowadzi ją wzorowo i cieszy się niezwykłym poparciem wśród obywatelstwa miejscowego. Ze swej strony życzymy p. Szybowskiemu wszystkiego najlepszego w dalszej swojej pracy zawodowej.

Z Stowarzyszenia Kolarzy. W niedzielę, dnia 7 kwietnia br. urządza miejscowe Stow. Kolarzy przedstawienie i zabawę z współudziałem Kółka scenicznego, które w dniu tym wystąpi po raz pierwszy z sztuką pt. „Zamek na Czorsztynie“ czyli „Bojomir i Wanda“ opera w 2 aktach. Imprezy Stow. Kolarzy cieszyły się zawsze wielkim poparciem, to z pewnością i w tym roku obywatelstwo poprze imprezę Stowarzyszenia.

Gniewkowo.

Obchód imienin marszałka Piłsudskiego. W ub. wtorek wieczorem przeszedł ulicami miasta przy dźwiękach orkiestry 59 p. p. pochód z pochodniami celem uczczenia imienin marszałka Piłsudskiego. Zauważono m. in. w pochodzie burmistrza p. Pykę i kierownika szkoły p. Müllera. Po pochodzie odbyła się akademja w sali Parku Miejskiego.

Pogrzeb znanego i cenionego obywatela. W ub. wtorek pochowano śp. Józefa Bytnera, znanego na tut. gruncie dobrego Polaka i katolika. Wielu przyjaciół i Towarzystwo Robotników Kat. odprowadziło zmarłego na ostatni spoczynek.

Sirzelno.

Przedstawienie. Chrześcijańskie Zjednoczenie zawodowe Filja Sirzelno urządza dnia 1 kwietnia w sali p. Bambara o godz. 7.30 wiecz. przedstawienie amatorskie. Odegrane zostaną: „Adam i Ewa“ komedia w 2 aktach ze śpiewami i „Marek Lopian“ w 3 aktach ze śpiewami. Po przedstawieniu nastąpi skromna zabawa taneczna, połączona z niespodziankami. Zysk przeznaczony na zakup sztandaru Ch. Z. Z.

Pożar. W zabudowaniu p. Józefa Zielińskiego, mistrza kowalskiego, zamieszkałego przy ul. Stodolnej, wybuchł pożar. Pastwą płomieni padł garaż oraz znajdujący się w nim samochód.

Zgony. Dnia 16. bm. zmarła śp. Rozalia Sawicka z domu Lewandowska w wieku lat 73. Dnia 17. bm. zmarł śp. Franciszek Wudniak, egzek. miejski m. Sirzelno w wieku lat 46. Dnia 19. bm. zmarł śp. brukarz Szymon Sadowski w wieku lat 80. Dnia 18. bm. zmarła śp. Marjana Jesiakiewicz z domu Pinczewska w wieku lat 87.

Na Wielki Tydzień.

W Ogrójcu.

Z Kowna.

Zamach na polskie przedstawienie.

(AW.) Zerwano afisze polskie w Kownie, oznajmiające o przedstawieniu polskim w Domu Ludowym. Nie był to samorzutny akt nieznanych sprawców, lecz planowa akcja, mająca na celu zerwanie całego przedstawienia. To też istotnie w dzień przedstawienia około godz. 10.30 usłyszano na sali podczas przedstawienia brzęk szyb za kulisami. Jednocześnie zamachowcy usiłowali przeciąć druty elektryczne, omyłkowo jednak przecięli druty w sąsiednim hotelu, który pograżył się w ciemnościach.

Litwini żenią się z Polkami.

(AW.) Organ faszystów litewskich „Tautos Kelias“ podaje wiadomość, że wielu litewskich wojskowych i urzędników, ożenionych jest z Polkami. W domu posługują się oni językiem polskim, dzieci posyłają do szkół polskich. „Tautos Kelias“ żąda zwolnienia tych Litwinów z wojska i urzędów.

AUDYCJE RADJOFONICZNE.

CZWARTEK, 28 MARCA.

- 16.25—16.50 Kraków. „Kazania Skargi“, wygł. p. Ludwik Ruskowski, art. dram.
- 17.00—18.00 Kraków - Poznań - Katowice - Warszawa. Verdi: „Stabat Mater“. (Transmisja z Krakowa, z kościoła OO. Jezuitów.)
- 18.20—18.45 Poznań. Odczyt „Jerozolima — miasto męki Pańskiej“, wygł. ks. Ignacy Posadzy, prof. sem. naucz.
- 18.30 Wiedeń. Słuchowisko radiowe p. t. „Rozmowy Chrystusa na Krzyżu“.
- 19.00 Budapeszt. Transmisja koncertu z Wyższej Szkoły Muz. Pasja J. S. Bacha.
- 19.20 Wiedeń. „Stabat Mater“ Schuberta, na sopran, tenor, bas, chór mieszany i orkiestrę.
- 20.00 Berlin. Transm. z Lipska. Paul Gaener, op. 84. Następnie słuchowisko pasyjne.
- 20.15 Warszawa. Koncert muzyki religijnej.
- 20.15 Frankfurt n. M. „Zmartwychwstanie“, dramat w 5 aktach, podług Tolstoja.
- 20.15 Stuttgart. Widowisko pasyjne Augusta Strindberga p. t. „Wielka noc“.
- 20.25 Berlin. „Siedem słów Zbawiciela na Krzyżu“ Józefa Haydn'a. Kwartet smyczkowy op. 51.
- 20.30—21.10 Poznań. Koncert organowy prof. Feliksa Nowowiejskiego.

Z ceremonij kościelnych w Wielkim Tygodniu.

Wielki Czwartek.

W Wielki Czwartek połączona jest radość ze smutkiem. Radość z powodu ustanowienia podczas Wieczery Pańskiej Najśw. Sakramentu, smutek z powodu cierpień Chrystusa w Ogrójcu i wydania Go przez Judasza w ręce żołdaków rzymskich.

W czasie nabożeństwa po kościołach, gdy ksiądz zaśpiewa „Gloria in excelsis“ biją we wszystkie dzwony, które potem milkną i są nieczynne aż do chwili rezurekcji w Wielką Sobotę. W czasie nabożeństwa używa się przez ten czas klekotek drewnianych.

W czasie mszy św. konsekruje ksiądz trzy wielkie hostje, z których jedną spożywszy, kładzie dwie w kielich i welonem okrywa. Po mszy św. niesie ksiądz w procesji św. kielich z hostjami do sobnej kaplicy i zamyka je do tabernaculum. Ma to oznaczać wtrącenie pojmanego Chrystusa na noc do piwnicy w domu Kaifasza.

Po skończeniu nabożeństwa idzie ksiądz od jednego ołtarza do drugiego, obnaża je przy odmawianiu psalmu o męce Pańskiej, kropi i myje pewne części ołtarza na znak potrzeby oczyszczenia się z grzechów i dla przypomnienia wiernym, że Chrystus tego dnia umywał w pokorze uczniom swoim nogi, zalecając im tę samą pokorę.

W kościołach katedralnych w W. Czwartek biskupi w czasie nabożeństwa święcą z wielką asystą i ceremonją oleje święte na cały rok. Ksiądz biskup udziela również komunji św. wszystkim obecnym księżom, ale tylko pod postacią chleba. Tak samo i w klasztorach przyjmują zakonnicy komunję św. z rąk celebrującego przełożonego. Znana jest także ceremonia umywania nóg 12 wybranym starcom.

Z PROWINCJI.

WIERZCHUCIN. Tow. Powst. i Wojaków w Wierzchucinie urządza dnia 1 kwietnia przedstawienie amatorskie pt. „Chłopi arystokracji“ oraz zabawę taneczną w sali p. Zywertowej w Wierzchucinie. Początek o godz. 7 wieczorem.

RACICE. Uroczystość imieninowa marsz. Piłsudskiego. Bardzo miłym wspomnieniem pozostanie dla gminy Racice i okolicy, położonej nad uroczem Goplem, dzień 17 bm. Dnia tego odbyła się uroczysta akademja ku czci marszałka Piłsudskiego. Uroczystość ta uwydatniła się tem bardziej, iż Zw. Polskich Osadników powiatu Strzelno zwołał w tym dniu walne zebranie. Uroczystą akademję zagał prezes pow. p. Witkowski z Racic w ślicznie udekorowanej sali p. Bembenka, przy udziale 250 osób. Atrakcją uroczystości były popisy orkiestry Straży Pożarnej z Kruszowicy, zaś chór kościelny pod kierownictwem p. Matykiewicza odpiewał dwa utwory na chór mieszany „Wędrownik“ i „Wisła“, wywołując burzę oklasków. Deklamację p. t. „Marszałek“ pięknie wygłosił uczeń szkoły wydział. Basista z Racic. Odczyt - życiorys marszałka, wygłosił p. Witkowski, następnie uchwalono jednogłośnie wysłać holdowniczy telegram.

Maksymilianowo.

Pożar. W niedzielę, dnia 17. bm. o godz. 16-tej wybuchł pożar w zabudowaniu gospodarza Goerke'go. Pastwą płomieni padła stajnia, budyń zdołano uratować.

Przedstawienie. Staraniem tut. nauczyciela p. Klonieckiego odbędzie się w drugie święto wielkanocne przedstawienie. Odegraną zostanie komedia pt. „Zastąp mnie“. Po przedstawieniu urządza Tow. Powst. i Wojaków zabawę taneczną. Czysty zysk przeznaczony na umożliwienie dzieciom zwiędzenia Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

Z Torunia.

Nacny dyżur ma do dnia 29. bm. włącznie apteka „Pod Orłem” Rynek Staromiejski.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W środę, dnia 27. bm. o godz. 8 wieczorem nieodwołalnie po raz ostatni po cenach najniższych od 25 gr do 2 zł dramat religijny z dziejów pierwszych chrześcijan pt. „Ligja”, wywołująca stale ogromne wzruszenie i zachwyty publiczności, dzięki głęboko ujętej treści i wspaniałej wystawie. 10 proc. z dochodu brutto przeznaczona Dyrekcja Teatru na budowę kościoła na Mokrem.

W czwartek, dnia 28 marca br. teatr nieczynny.

Nominacja. Pan Banasiewicz Stanisław, leśniczy, mianowany został asesorem administracyjnym w dyrekcji lasów państwowych w Toruniu.

Nagrodzeni. Podczas próbnej mobilizacji 8 baonu sanitarnego w Toruniu otrzymali nagrody za szybkie stawienie się następujący pp. Kunicki Walenty, zamieszkały w Bydgoszczy (srebrny zegarek), Krakowski Antoni z Chojnic. Ponadto sześciu szeregowców otrzymało zegarki nikielowe i 34 pochwały, jak również szereg włościńców za stawienie koni i wozów otrzymało nagrody pieniężne i pochwały.

Przyominamy miłośnikom strzelania o konkursowym strzelaniu, które odbywa się codziennie w Strzelnicy, urządzone przez Koło Przyjaciół Harcerzy. Kto pragnie wystrzelić fusję, rewolwer, lub jakkolwiek z cennych nagród, niechaj spieszy. Czysty zysk przeznaczony jest na cele VI Toruńskiej Drużyny Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego.

Proces o morderstwo. Karę śmierci zamieniono na więzienie. Odbyła się ponowna rozprawa w Sądzie Okręgowym w Toruniu przeciwko Wł. Kwiatkowskiemu, mordercy śp. małżonków Gławych w Dębowej Łące, pow. wabrzeski, który ub. roku skazany został na karę śmierci. Sąd po rozpatrzeniu sprawy wydał wyrok, skazujący Wł. Kwiatkowskiego na 15 lat ciężkiego więzienia.

Zwracamy uwagę Czytelników na ogłoszenie restauracji „Astorja” w Toruniu, przy ulicy Łazińskiej, zamieszczone wśród ogłoszeń drobnych, która poleca swoim gościom doborowe trunki, dobrze zaopatrzone bufet, oraz pierwszorzędne bilardy. Lokal otwarty jest do rana.

Pokasanie. Ignatowska Zofja, zam. przy ul. Grudziądzkiej 76, została pokasana przez psa należącego do Jankowskiego, zam. przy ulicy Rejtana 4.

Nabożeństwa żałobne. Dnia 23 bm. odbyło się w kościele garnizonowym z inicjatywy władz wojskowych, nabożeństwo żałobne za duszę śp. marszałka Focha. Mszę św. odprawił ks. prałat Sienkiewicz. Podczas nabożeństwa wykonała utwory kościelne orkiestra 63 p. p., zaś solo na skrzypcach odegrał p. Wieter. Liczny udział w nabożeństwie wzięli przedstawiciele władz rządowych, wojskowych, samorządowych i komunalnych oraz obywatelstwo toruńskie. — Drugie nabożeństwo żałobne za spokój duszy marszałka Francji i Polski Focha odbyło się z inicjatywy Tow. Polsko - Francuskiego dnia 25. bm. w kościele św. Jana przy udziale przedstawicieli władz oraz obywatelstwa i delegacji stowarzyszeń. Mszę św. odprawił ks. prałat Wysidełski, który równocześnie wygłosił okolicznościowe kazanie. Pienia religijne solo wykonał p. Kulczyk, na skrzypcach grał p. Murawski.

Zebrań Ch. Z. Z. Dnia 21. bm. odbyło się tu nadzwyczajne walne zebranie Chrz. Zjednoczenia Zawodowego przy udziale około 150 osób. Zebranie zajął i przewodniczył prezes filii p. Rożyński. Referat o zagadnieniach społecznych wygłosił p. Drogomirecki, wiceprezes wojewódzki Chrz. Dem.

W dyskusji zabierali głos pp. Maćkowski, Zieliński, Różyński i inni. Głównym i zasadniczym tematem obrad była doniesiona sprawa mającej nastąpić redukcji robotników w Warszt. Amunicji Toruń. W związku z tem zarząd Ch. Z. Z. w Toruniu zapewnił członków, iż poczyni wszelkie starania za pośrednictwem p. Drogomireckiego u władz kompetentnych, aby nie dopuścić do redukcji robotników, obarczonych liczną rodziną. Zważywszy ciężkie położenie materialne robotników wogóle, a w szczególności robotników, zatrudnionych w instytucjach wojskowych, mamy nadzieję, że czynniki miarodajne nie dopuszczą do pozabawienia kawałka chleba szerokich warstw robotniczych. Podkreślił to również w swoim przemówieniu prezes wojewódzki Ch. D. p. Drogomirecki Bolesław, który nadmieniał, iż władze wojskowe we własnym interesie i dla dobra robotników starać się będą redukcji wstrzymać. W końcu obrad omawiano sprawę możliwości połączenia się z Z. Z. P. oraz przyspieszenia przez prezesa okręg. p. Nossakowskiego, zakupu sztandaru. Na członka Ch. Z. Z. przyjęto pp. Feliksa Michnickiego i J. Głowińskiego.

Kino D. O. K. VIII daje sensacyjny film z cyklu magiczny kryształ pt. „Upiór pustyni” i „W szponach indyjskiego wodza”. „Palace” wyświetla zabawny film pt. „Pocałunek w taksówce” (Kelner z Montmartu). Nadprogram 2 aktowa komedia.

Wyjaśnienie. W nr. 66 „Dziennika Bydgoskiego” podaliśmy notatkę, że w zakładzie psychiatrycznym w Kocharowie wykryła komisja z Warszawy szereg nadużyć i niedokładności oraz, że kontrola stwierdziła defraudację na 1000 zł. Jak się dowiadujemy z miarodajnego źródła, powyższa wzmianka jest nie ścisła — gdyż kontroli z Warszawy wogóle nie było. Natomiast rewizorzy ze Starostwa Krajowego w Toruniu stwierdzili tylko niedokładności w aktach personalnych pacjentów. Odnośny urzędnik, który zaniedbał swoich obowiązków pociągnięty został do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Nadużyć, jakoteż defraudacji nie stwierdzono, co niniejszem prostujemy.

Chojnice.

Walne zgromadzenie członków Banku Ludowego. W ub. środę, odbyło się w hotelu p. Kaletty, walne zgromadzenie członków Banku Ludowego w Chojnicach. Zebranie zajął prezes Rady Nadzorczej prof. Wagner, którego zaraniem zebrani powołali na przewodniczącego zgromadzenia. Pierwszy zdał sprawozdanie dyr. Banku p. Marcelli Nagórski. Bank z roku na rok powiększa swój kapitał i tak w przychodach obrót wynosił 8.516.419,48 zł, zaś w rozchodach 8.508.667,15 zł czyli saldo bilansowe na rok bież. wynosi 7.752,29 zł. Jest to suma dość okazała, jak na Bank Ludowy w Chojnicach, bowiem w naszym mieście znajdują się jeszcze cztery instytucje kredytowe. Z sumy 5.855,51 zł., którą zarząd Banku, oddał do dyspozycji walnemu zgromadzeniu, uchwalono 10 proc. jako fundusz rezerwowy, 8 proc. dywidendy, resztę kwoty przeznaczono jako rezerwa specjalna. Po omówieniu spraw, związanych ze sprawozdaniem, przystąpiono do wyboru zarządu i Rady Nadzorczej. Zarząd Banku pozostał ten sam tj. p. Nagórski, p. Dreher i p. Sknierawski, do Rady Nadzorczej wybrano pp.: Wagnera, Rethke, Rekowskiego i Hanullę. Nadmienić wypada, że w roku bieżącym przybyło 60 nowych członków.

Godziny urzędowe w Kasie Skarbowej. Kasa Skarbowa w Chojnicach donosi, że godziny urzędowania (w myśl rozporządzenia Ministerstwa Skarbu) dla publiczności rozpoczynają się od godziny 8,30 do 14,00, zaś w sobotę od godziny 9,30—13,00. W okresie letnim, tj. od 1 kwietnia do 31 października od godziny 8 do 13,30, zaś w soboty od godz. 8 do 12,30.

Wiadomości z Tczewa.

Zebrań Bloku Bezpartyjnego współpracy z Rządem odbyło się w sobotę, dnia 23. bm. wieczorem, przy udziale około 700 osób. Zebraniu przewodniczył prezes tuł. oddziału p. Hempel. O projekcie nowej Konstytucji referował p. poseł Cieplak.

Posiedzenie Rady miejskiej. W ub. piątek odbyło się posiedzenie Rady miejskiej. Obrady zajął p. Pawłowski. Uchwaloną przez Magistrat subwencję na okręt handlowy „Pomorz” w wysokości 10.000 zł Rada Miejska zatwierdziła. Suma ta ma być wypłacana przez 3 lata aż do wysokości 30.000 zł. Sprawa czy szczereńskie ulice wywołała dość ożywioną dyskusję. Ostatecznie zdecydowano się oddać czy szczereńskie ulice w myśl wniosku Magistratu firmie Br. Góralscy i Ska, za 15.000 zł rocznie. Do Rady Szkolnej wybrani zostali pp.: Stru-

czyński, Grabowski, Orchołski Fr. i Skoeki. Zatwierdzono kredyt dla Komun. Kasy Oszczędności m. Tczewa w Państw. Banku Rolnym w wysokości 50.000 zł. Parcelę w Tczewskich Łakach oddano p. Józefowi Fossowi, którą dotychczas dzierżawił p. Gutkowski. O godz. 21 zamknięto jawne posiedzenie.

O kolonje zamorskie dla Polski. W niedzielę, dnia 24. bm. odbył się w Tczewie wiec zwołany przez miejsc. oddział Ligi Morskiej i Rzeźniczej. Po obszernym referacie, wygłoszonym przez prezesa Ligę, b. starostę p. Dytkiewicza, przyjęto rezolucję domagającą się przyznania Polsce kolonj.

Do odebrania. Znalezione klucze oraz kolczyk odebrać można za udowodnieniem w magistracie pokój 9 w godzinach urzędowych.

Protest Polaków tczewskich.

„Pommereller Tageblatt” z dnia 17. bm. zamieścił paszkwil na Polskę i Polaków. W „Bajce Wschodniej” przedstawił Polaków jako szczerp murzynów, próżny i głupi, leniwy i obżarty; umiejący jedynie kraść; kłamać i rabować. W podobny sposób napisany jest cały feljeton tak, że krew się burzy przy czytaniu takiej ohydli.

Takiego zachwalstwa rozwyrzonej gazety hakatystycznej nie myśli jednak polskie społeczeństwo tczewskie znosić dłużej milcząc. Cio na wiecu polskim, zwołanym przez Zw. Obrony Kresów Zachodnich głośno i dobitnie zaprotestowano przeciw znieważaniu narodu polskiego przez „Pommereller Tageblatt”. Po przemówieniu prezesa Związku p. Prabuckiego uchwalono nast. rezolucję:

Obywatele, Polacy, zebrani bardzo licznie dnia 24. bm. na wiecu w Tczewie, uchwalają m. in. co następuje:

Domagamy się:

aby władze prokuratorskie baczyły skrupulatnie na treść tczewskiego czasopisma niemie-

ckiego i ukrócić jego niesłychanie prowokatorskie występy;

aby żadne władze i urzędy polskie nie popierały go swemi obwieszczeniami;

aby księgarnie nie miały pisma tego na sprzedaż;

aby nietylko polscy kupcy i rzemieślnicy, ale także wszyscy inni Polacy nie dawali ogłoszeń do tego pisma;

aby żaden Polak nie abonował go.

Nie można utrzymywać łączności z pismem szkalującym i zohydżającym polskość i polaków bezustannie.

Każdego, kto by się tym żądaniem odważył przeciwstawić, piętnować będziemy na każdym kroku jako przeniwiercę.

Wzywamy wszystkich Niemców, naszych lojalnych współobywateli, aby publicznie i imiennie potępiili ten niesłychany wybrzyk ich organu prasowego. W razie milczenia udowodnią, że się solidaryzują z tą wstrętną napaścią „Pommereller Tageblattu” na naród polski i że ją pochwalają.

Z Grudziądza.

Z żałobnej karty. W ub. wtorek, dnia 19. bm. zmarł wskutek nieszczęśliwego wypadku w Tucholi śp. Jan Lemke, długoletni członek zarządu drużyny błękitnej w Grudziądzu. Pogrzeb odbył się w ub. sobotę z kostnicy tuł. szpitala miejskiego na cmentarz kat. W zmarłym tracił tuł. Drużyna jednego z najgorliwszych członków. Cześć jego pamięci.

Z kancelarii parafji św. Mikołaja.

Główne nabożeństwa odprawiają się w Wielki Czwartek i Piątek o godz. 9, w Wielką Sobotę o godz. 7,30 będzie święcenie ognia, cierni i wody, a następnie uroczysta msza św. W Wielki Piątek będą gorzkie żale z kazaniem pasyjnym w kościele garnizonowym o godz. 7-00, w Farze o godz. 8 wiec. Czwartdziestodniowy post kończy się w Wielką Sobotę o godz. 12 w południe. Święcenie pokarmów będzie w sobotę o godz. 12, 5 i 7 wieczorem.

Kościół Serca Jezusa — Małe Tarpo.

Wielki Czwartek, 28. bm. Od godz. 6 rano spowiedź; o godz. 9 msza św. i procesja.

Wielki Piątek, 29. bm. O godz. 9 ceremonje żałobne i procesja do grobu św., wiec. o godz. 7 gorzkie żale i kazanie pasyjne.

Wielka Sobota, 30. bm. O godz. 6 rano święcenie ognia i wody; msza św. i wystawienie najświętszego sakramentu w grobie św. Święcenie pokarmów odbędzie się po mszy św., o godz. 12 i o godz. 6 wieczorem.

L. Święto Wielkanocne, 31. bm. Rezurekcja i pierwsza msza św. o godz. 6 rano. O godz. 10-00 suma z kazaniem.

Walne zebranie nowopowstałej filii Ch. Z. Z. w firmie Herzfeld i Victorius. W ub. czwartek odbyło się w sekretarjacie walne zebranie filii firmy Herzfeld i Victorius przy licznych udziałach członków. Zebranie zajął p. Wojtczak, który powitał licznie zebranych. Na życzenie obecnych objął przewodnictwo wiceprezes okr. Ch. Z. Z. p. Leon Jankowski, protokół pisał p. Buczyński. Przewodniczący przedstawił w krótkich słowach cel i zadanie organizacji. Po tym referacie przystąpiono do wyboru zarządu. Prezesem wybrano p. Leona Wojtczaka, zast. prezesa p. Konstantego Buczyńskiego, sekretarzem p. Edwarda Tkaczyka, zast. sekr. p. Zygmunta Dziarnowskiego, skarbnikiem p. Gotowieckiego. Jako członkowie zarządu wybrani zostali pp.: Wejland i Stankowski. Następnie marszałek złożył w imieniu zarządu okręgowego Ch. Z. Z. nowo wybranemu zarządowi serdeczne życzenia owocnej pracy dla dobra sprawy robotniczej i oddał przewodnictwo w ręce nowo wybranego prezesa p. Wojtczaka. Obszerne sprawozdanie ze zjazdu Rady Okręgowej w Bydgoszczy zdał wiceprezes zarządu obwodowego p. J. Nadolski. Bardzo interesujące było sprawozdanie wiceprezesa zarządu Miejskiej Kasy Chorych p. Fr. Drażka. Po ożywionej dyskusji zabrał głos prezes zarządu obwodowego p. Knopp, który gorąco prosił zebranych o gorliwą współpracę członków.

Kino „Apollo” wyświetla wspaniały film pt. „Rekordzistka”, oprócz tego bogaty nadprogram.

Kino „Nowości” wyświetla dwa wielkie filmy razem 17 aktów pt. „Zwycięzca” oraz „Harold Lloyd się kocha”.

Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno-Osadnicza

z odpowiedzialnością ograniczoną

w Grudziądzu

przyjmuje wkłady w każdej wysokości za oprocentowaniem

10% (dziesięć procent)

w stosunku rocznym. Do 1.000.— zł. zwracamy na każde żądanie, ponad 1.000.— zł. za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

Gwarancje Kasy wynoszą obecnie 2.600.000 zł. na podstawie wpłaconych udziałów oraz 500.000.— zł. w postaci nieruchomości i ruchomości, razem więc **3.100.000 złotych.**

Wkłady nasi mają pierwszeństwo przy przyjęciu na członka i uzyskania temsamem pożyczki.

Wkłady mają pierwszeństwo przy nabywaniu parcel z majątków, które parceluje Kasa; pozatem dostarcza swym wkładcom i członkom na dogodnych warunkach **cegly i drzewa budulcowego.**

Zatem oszczędzajcie w Kasie Spółdzielczej Parcelacyjno-Osadniczej w Grudziądzu Plac 23-go Stycznia nr. 21. Konto czekowe P. K. O. 206.780.

4444)

Podając Toruński makaron do stołu, zbieram uznanie domowego zespoko.

**Toruńska
FABRYKA MAKARONU
L. Sichtau i Ska**

właśc.: Spadkobiercy W. Waszczewskiego
Założ. 1874 r. Założ. 1874 r.

TORUN

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 27 marca 1929 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Ruperta b., Jana Damascyńskiego w. d. k.

Jutro: Wielki Czwartek. Jana Kapistrana.

Wschód słońca: godz. 5,50.

Zachód słońca: godz. 18,23.

DYŻURY APTEK:

Od poniedziałku, dnia 25. III., do niedzieli, dnia 1. IV., dyżurują:

Apteka pod Koroną, ulica Dworcowa 74, telefon 301.

Apteka pod Niedźwiedziem, ulica Niedźwiedzia 6, telefon 50.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

— Muzeum miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa obrazów „Bractwa św. Łukasza” z Warszawy.

TEATR MIEJSKI.

Dziś o godz. 19,30 „Hamlet”.

W czwartek koncert religijny pod dyrekcją W. Winterfelda z udziałem solistów opery warszawskiej.

W piątek i sobotę teatr zamknięty.

W niedzielę w pierwszy dzień Świąt Wielkanocy dane będą dwa przedstawienia, o godz. 16-ej po cenach znacznie niższych daną będzie najświetniejsza operetka Fr. Lehara „Paganini”.

O godz. 20-ej „Panna z dobrego domu” arcywesoła krotkowiła W. Rapackiego.

W poniedziałek dnia 1 kwietnia również dwa przedstawienia: o godz. 16-ej egzotyczna baśń o chińskiej królowie „Turandot”, wieczorem zaś „Polska krew” Nedbala.

Premierę najświetniejszej operetki J. Straussa „Baron cygański” naznaczono na sobotę, dnia 6 kwietnia.

— Wielki koncert religijny. Jutro, w czwartek, dnia 28 bm. o godz. 8 wieczorem odbędzie się w Teatrze Miejskim wielki koncert religijny. Popisywać się będą dwie połączone orkiestry konserwatorium dyr. Winterfelda i ork. 62 p. p. Odegrana będzie „Uwertura tragiczna” Brahmsa — dyryguje dyr. Winterfeld. Na ogólne życzenie publiczności powtórzone będzie oratorium Rossiniego „Stabat Mater”, z udziałem orkiestry, chórów i solistów z Warszawy. Jako soliści wystąpią: tenor — Jankowski, art. op. warsz., sopran p. Karwowska, art. op. warsz., oraz p. Dobrowolska i p. Merkel. Wielkie zainteresowanie wzbudzi niewątpliwie nadzwyczaj piękny utwór Moniuszki „Litanja Ostrobramska” (trzecia), która raz na lat dziesiątki śpiewana jest w Polsce. Na wykonanie „Litanji Ostrobramskiej” składać się będą: orkiestra, wielki chór oraz soliści, uczniowie szkoły prof. Marso pp.: Frydrychówna, Rehbein, Barc i Ryszewski. Ceny miejsc zwykłe.

Sprawa podwyżki komornego rozbudowała nareszcie i u nas opinię publiczną, która już reaguje na ton niesłychany i miasta niszczący projekt. Obywatelstwo zwoluje się na wiece, idą protesta do Warszawy, ludzie zaczynają nareszcie rozumieć, co im grozi.

Wydatek na mieszkanie wynosi dziś przeciętnie 20% dochodu lokatora. Jest to pozycja bardzo poważna. A w myśl projektu rządowego wzrosła by ona niebawem do kolosalnej wysokości około 40 procent. Tego nie znieśie żaden racjonalny budżet. Ludność miejska, stanowiąca przeszło 90% ludności całego kraju, jest już tak podatkiem przeciążona, że dalsze jeszcze obciążenie nie da się pomyśleć.

Wprowadzenie podatku mieszkaniowego wprowadzony został we wszystkich państwach, ale u nas został on zniekształcony na niekorzyść lokatorów, a co najciekawsze — i na niekorzyść samego funduszu rozbudowy.

Ten podatek lokatorski został przed kilkoma laty zadekretowany i u nas, i to w wysokości 8% od komornego, co niejednemu dobrze się daje we znaki. Cóż jednak z tym podatkiem zrobiono? Oto, nie idzie on w całości na cele rozbudowy lecz połowę, a więc 4% zabiera z niego gmina, dalsze 2% ministerstwo spraw wojskowych na budowę mieszkań dla wojskowych, a reszta dopiero tj. 2% idzie na rozbudowę, która też tak marnie u nas się przedstawia.

Robienie z podatków mieszkaniowych prezentów na inne cele jest wobec niedzy mieszkaniowej w Polsce wielką niewłaściwością, o czym zresztą na tem miejscu pisaliśmy niejednokrotnie. Gdzież gwarancja, że z nowym podatkiem nie będzie się działo coś podobnego?

Jeżeliby Sejm mimo protestów całego obywatelstwa uchwalił wspomniany projekt, to równocześnie rząd powinien po wszystkich miastach stawiać baraki dla eksmitowanych bezdomnych, bo przecież większa część ludności nie będzie mogła płacić komornego w tak horendalnej wysokości.

— Wielki Piątek dniem żałoby. W myśl § 12. rozporządzenia policyjnego dot. święcenia niedziel i dni świątecznych z dnia 14 kwietnia 1896 r., nie mogą się odbywać w Wielki Piątek dnia 29 marca br. publiczne przedstawienia teatralne, przedstawienia kinematograficzne, widowiska, koncerty w kinowalnię z wyjątkiem koncertów treści poważnej, religijnej.

Przepisowe mundurki dla uczniów Gimnazjum Klasycznego

34909) poleca bardzo korzystnie F. Wesołowski, Batorego 5.

Ze Stowarzyszenia Techników Polskich w Bydgoszczy.

Dnia 22 marca br. w lokalu Klubu Polskiego odbyło się walne zebranie Stowarzyszenia Techników, na którym po złożeniu szczegółowych sprawozdań za rok ubiegły i udzieleniu ustępującemu zarządowi absolutorjum — wybrano nowy zarząd w następującym składzie: prezes — p. inż. Tomczycki, naczelny dyrektor Lloydja Bydgoskiego; wiceprezes — p. inż. Radwański; członkowie zarządu: p. budowniczy miejski Juszkiewicz — sekretarz, p. inż. Lisiecki — skarbnik, p. inż. Raciniowski — bibliotekarz; pp. inż. Giegel, inż. Urbański — gospodarze.

Nowy zarząd w myśl uchwał tegoż walnego zebrania mając na myśli jak najdalej idące rozszerzenie życia korporacyjno-klubowego Stowarzyszenia, uprasza wszystkich inżynierów i techników nowoprzybyłych, jak też i nienależących do Stowarzyszenia, o wpisywanie się do Stowarzyszenia.

Wszelkich informacji udziela sekretarz Stowarzyszenia p. budowniczy miejski Juszkiewicz, ul. Chodkiewicza 44, II p., telef. 1937 w godzinach urzędowych Biuro Budowlane Urzędu Budowli Podziemnych, Jagiellońska 38, tel. 630, 631.

W tramwaju.

—gdy mi to powiedział, tedy ja do niego: czyś się pan wściki, panie Antkowiak?! Rządowa sól, rządowa gorzalka, rządowe sygara, a teraz jeszcze i piwo ma być rządowe? Ady nim się ono z taki rządowy rozlewni do szynku dostanie, to przecie po drodze skwaśnieje dziesięć razy. A on na to: zobaczy pani Lepkowska, że mam recht, i że na inne jeszcze rzeczy tyż zrobi się monopol. A gdym na niego napierała, to dopiero powiedział, że po piwie przyjdzie kolej na jajka i na masło, bo handlarze na tym towarze zanadto spekulują. Tak, mówie pani, że mnie aż głowa ze złości rozboleła...

— A bo czemu pani wierzy w takie głupotki.

— Nie muszą być akurat głupotki. Może jest w Warszawie jaki generał, który kroi na posadę jajczarskiego dyrektora. A kurom jest wszystko jedno, dla kogo jaja będą niosły. Ino jaja od moich kurów do monopolu nie pójdą. Prędyż je na kamieniu porozbijam.

— A ja nie. Jaby tam na moje jaja kwoke nasadziła i już!

— A można to wiedzieć, czy rząd sadzenia jaj pod kwokę także dla siebie nie zatrzymie? A zresztą on do tego kurów nie potrzebuje, bo bydzie miał monopolowe wylegarnie.

— Jakto, to kurom nie bydzie już wolno na jajach siedzieć?

— Juści, że nie. Konie asenterują, to i kury poasenterują.

— Moja pani, z konia robi rekruta, ale z kury nie. To jest do tego za głupie stworzenie.

— Zobaczymy. Trzeba w Dzienniku pilnie patrzeć, co on tyż o tem napisze. Na święta, dzięki Bogu, prorokuje ładną pogodę.

Rada Miejska nie uchwaliła jeszcze całego budżetu na trzecim z rzędu posiedzeniu.

(z) Wiele czasu zajęło wczoraj rozpatrywanie budżetu zakładów miejskich. A jest tych zakładów kilkanaście.

Przyjęto sumy budżetowe, odnoszące się do poszczególnych pozycji: bulwark, tor dojazdowy, miejska pracownia bakteriologiczna, Tabor Miejski (dochód i rozchód 455.000 zł), Gazownia Miejska (2 mil. 590.500 zł) z poprawką redakcyjną, Rzeźnia Miejska (710.000 zł), Targowica dla bydła (44.000 zł), Hala Targowa (30.200 zł), Kanalizacja (694.286 zł), Wodociąg (529.100 zł), Miejska Kasa Oszczędności (201.053 zł), Elektrownia, Tramwaje i Ogólne.

Przy rozpatrywaniu budżetu gazowni poruszono sprawę tantjem (dochodów) dyrektora Klimczaka i gazomistrzów. Radny endecki Lewandowicz kładł szczególny nacisk na tę sprawę, uważając wyłączenie gazowni jako osobnego zakładu przemysłowego za niepewne.

Przeciwie, wiceprez. Chmielarski uważał, że wyłączenie nastąpi w najbliższym czasie, a endecki radny Fiedler, zajął wprost odmienne od swego klubowego kolegi stanowisko, stając w obronie dyrektora Klimczaka... Kilku radnych wniosło zażalenie z powodu zamarnięcia wodociągów. Inż. Tubielewicz uzasadniał, czemu tychże odmrozić teraz nie można: pociągnęłyby to za sobą zbyt wielkie koszty. Trzeba więc zaczekać, aż wodociągi same odmarzną.

Budżet starej elektrowni, łącznie z nową, wynosi w rozchodach zwyczajnych 2 mil. 914.500 zł, z czego na starą elektrownię przypada 629.500, na nową 2 mil. 285.000 zł. W dyskusji nad tym budżetem radny Sokołowski (NPR) zarzucał magistratowi, że pozycje budowy nowej sieci częściowo skreślono. Będą maszyny, a sieci nie będzie.

Radca Wache przypominał starania i pertraktacje magistratu, utrudniane brakiem pieniędzy. Dotąd z Banku Gospodarstwa Krajowego otrzymano 3 miliony złotych w zlocie (t. j. po odtrąceniu kosztów w Banku około 4 mil. zł). Miasto ma otrzymać jeszcze 200.000 zł. Dalsze starania o pożyczkę w toku.

Dyrektor nowej elektrowni dawał pewne objaśnienia: Zamiana prądu, co kosztować będzie około 6 milionów, nastąpi w przeciągu lat 6—7. Obecnie już korzystają z prądu, wytwarzanego w nowej elektrowni, warsztaty kolejowe i stacja elektrownia. Za-

mierzone jest rozszerzenie sieci elektryfikacyjnej na pobliskie powiaty.

Na zarzuty r. Kruzego, iż miasto nie reagowało na zamiar powiatu inowrocławskiego przyłączenia się do sieci, odpowiadał wiceprez. Chmielarski, wyświetlając całą sprawę i zastanawiając się nad kwestją kredytów.

Wynikiem długiej dyskusji był wniosek r. Sokołowskiego następującej treści: o ile znajdą się firmy prywatne, które udzielią długoterminnych kredytów przy warunkach dla miasta możliwych do przyjęcia, należy wówczas z ich ofert skorzystać, by zaprowadzić sieć instalacyjną w ramach zaprojektowanych. Za wnioskiem tym oświadczyła się większość radnych.

W dalszym ciągu radny Pawłowski (PPS) poruszył sprawę zbyt wysokiego kontraktu inż. Radwańskiego.

R. Sokołowski zarzucił magistratowi, że stwarza stanowiska protekcyjne (Dzwonek: wiceprezydent opuszcza salę, prezes Beyer przywołuje radnego do porządku i każe odezwanie się zaprotokółować).

Przyjęto ostatecznie wniosek - dezyderat (życzenie) o wszczęcie pertraktacji z inż. Radwańskim, by nie pobierał procentów od zysków z nowej elektrowni...

Radny Sokołowski, nastrojony wczoraj buntowniczo, wniósł imieniem N. P. R. votum separatum, (wniosek odmiennej treści), klub jego bowiem nie bierze udziału w odpowiedzialności za gospodarke w elektrowniach.

Prezes Beyer: Uważacie panowie, że teraz chce Rada Miejska zrzucić z siebie odpowiedzialność. Trzeba było sobie przedtem powiedzieć, że z naszych posunięć wynika konsekwencje. Likwidacja sprawy zależy od innych czynników.

Radca Wache: W tem wszystkim działają wyższe instancje. Komisja likwidacyjna żąda pieniędzy; wysłaliśmy 2.400.000 zł. Teraz pieniądze te leżą w Poznaniu. Komisja czeka na decyzję sądu w Paryżu. Decyzja zapadła miała w dniu 18-tym marca. Ze starej elektrowni płyną już zyski na korzyść miasta.

W dyskusji zabierało głos jeszcze kilku radnych.

R. Trzebiatowski podkreślał z oburzeniem, iż z Jachcic zabrano motory, rozebrano sieć elektryczną, a o założeniu nowej niema ani mowy. Podobnie ma się rzecz na Szwederowie. Trzeba koniecznie pomyśleć o tych przedewszystkiem przedmieściach.

Budżet elektrowni z drobną zmianą przyjęto. Tak samo budżet tramwajów,

Dochód nadzwyczajny nowej elektrowni wynosi 887.362 zł. Czysty zysk ze starej i nowej elektrowni za rok budżetowy wynosi 313.187 zł, dochód nadzwyczajny tramwajów — 263.277,45 zł. Przewidywany na będzie na zakup 10 wozów tramwajowych nowego typu.

Sprawa uchwalenia 200.000 zł na przedłużenie toru regatowego w Brdyjuściu, wykup trybun i ich rozbudowę wywołała ożywioną dyskusję i protesty.

Radny Sokołowski stawiał dwa wnioski: o skreślenie z tej sumy 25% i o skreślenie 70.000 zł. Socjaliści domagali się skreślenia całej kwoty i przekazania jej na budowę nowych domów.

Wiceprez. Chmielarski: Jest to nie możliwe. Rada uchwaliła sama kiedyś te 200.000 zł, teraz więc nie może ich skreślać przy budżecie.

Prez. Beyer: Panowie, nie róbnmy z Bydgoszczy Pipidówki. Na budowę domów uchwaliśmy swoją drogą, na to swoją.

Ostatecznie oświadczyła się większość za przyjęciem kwoty 200.000 zł oraz utrzymaniem sumy 70.000 zł. Uchwalono również 110.000 zł na urządzenie linii lotniczej.

Pod koniec obrad wzięto jeszcze pozycje: majątek komunalny, subwencje i dotacje, podatki i sprzedaż Strzelnicy.

Uchwalono podwyższyć o 100.000 zł podatek przemysłowy i o 10.000 zł podatek od zakupu nieruchomości.

Koniec obrad (10.15) cechowało znużenie radnych. Było ich wtedy w sali dwudziestu, ogółem zaś 32. Znamienne jest wypowiedzenie jednego z radnych, przysłuchującego się pilnie wywodom referentów: „Kto się na tem połapie!”

Dziś, w środę, ciąg dalszy posiedzenia. Początek o 6,30.

H. MAKOWSKI
KRUSZWICA
7125
Znane WINA Krajowe!

19. Państw. Loteria Klasowa

Co drugi los wygrywa.

Największe wygrane:

750.000 złotych
400.000 złotych
350.000 złotych
150.000 złotych
100.000 złotych i t. d.

Cena losu I kl.: 1/1 40 zł — 1/2 20 zł
1/4 10 zł. (7338)

M. Rejewska, Bydgoszcz

Dworcowa 17 Telefon 27

Konto P. K. O. 207.963

Zamówienia listowne uskutecznią się odwrotnie.

Wyciąć i przesać w kopercie.

Karta zamówień D. B.

Do Kolektury M. Rejewska

Bydgoszcz, Dworcowa 17.

Zamawiam do 19-ej Loterii

losów całych po 40 zł

losów połówek po 20 zł

losów ćwiartek po 10 zł

Należność uiszczę po odbiorze losów.

Nazwisko

Adres

— **Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. marszałka Focha** odbyło się w środę o godz. 9-ej rano we farze staraniem Tow. Polsko-Francuskiego. Kościół był wypełniony zupełnie delegacjami oddziałów wojskowych z gen. Bacharadze na czele, przedstawicielami władz państwowych i samorządowych oraz wiernymi. Wielki udział wzięła także młodzież szkół, mająca od wczoraj wakacje. Mszę św. żałobną odprawił ks. wikariusz Łapka. Podczas nabożeństwa przygrywała orkiestra wojskowa, pozątem był śpiew solo i gra solo na wiolonczelo. Po nabożeństwie ks. Łapka wykonał egzekwie przy symbolicznym katafalku. Redakcję „Dzien. Bydg.” reprezentował naczelny redaktor p. Jan Teska.

— **Bacność, Sybiracy!** W celu zorganizowania wszystkich niezorganizowanych zesłańców, więźniów politycznych, członków byłych formacji polskich, pracowników polsk. placówek państw., jednostek, które brały czynny udział w polskiej pracy społecznej na Syberji i t. p. wzywa się do zapisywania na członków „Związku Sybiraków”. Zadaniem Związku jest służyć idealowo, wiernie Ojczyźnie i społeczeństwu polskiemu. Komitet jest przekonany o tem, że wszyscy bez wyjątku podają na zew dla podtrzymania tradycji syberyjskiej w 30 dywizji piechoty. Zainteresowani zechcą zgłoszenia nadsyłać do p. Antoniego Jareckiego, Bydgoszcz, ul. Pomorska 16. Udziela się bliższych informacji i wskazówek, zamiejscowym ustnie w godz. od 4—7 po poł.

— **Kradzież obuwia.** W nocy z 24 na 25 nieznanymi sprawcami włamali się za pomocą podrobionego klucza do pracowni obuwia p. Nikodema Donarskiego przy ulicy Pomorskiej 16, gdzie skradli następujące przedmioty: 2 pary lakierów męskich, 4 pary butów chromowych, 1 parę szewrowych męskich, 4 skóry gęzowe jasne i 2 skóry chromowe czarne, ogólnej wartości 400 zł. Część skradzionych butów oraz skór była własnością klienteli Donarskiego. Poza tem skradziono pewną ilość obuwia, przyniesionego Donarskiemu do reperacji. Dochodzenia w toku.

— **Okradzenie okna wystawowego.** W nocy z 25 na 26 bm. nieznanymi sprawcami wybili szklę w oknie wystawowemu sklepu firmy Drabkin przy Zbożowym Rynku 9 i skradli kurtkę skórzaną oraz narzutkę na leżankę i inne drobne rzeczy, ogólnej wartości 300 zł.

— **Znaleziono** na tutejszym dworcu płaszcz gumowy męski, który prawy właściciel odebrać może w posterunku policji państwowej na dworcu.

— **Okradł biednego gazeciarza.** W nocy z 24 na 25 bm. nieznanymi sprawcami wyważyl drzwi do ubikacji, mieszczącej się w bramie domu przy ulicy Gdańskiej 8, w której to ubikacji sprzedawca gazet Roch Manikowski, chowa na noc swe książki i gazety. Sprawca skradł kilkanaście drogiej książek oraz pewną ilość gazet, ogólnej wartości około 150 zł.

— **Systematyczna kradzież węgla i kartolli.** Nieznany sprawca od dłuższego już czasu dokonywał przy pomocy podrobionego klucza systematycznej kradzieży kartolli i węgla z piwnicy domu przy ul. Św. Jańskiej 22, na szkole Jana Kaufki.

— **Kradzież sera.** Dnia 26 bm. nieznanymi sprawcami dokonali włamania za pomocą podrobionego klucza względnie wytrycha do mleczarni Karola Kocka, przy ulicy Pomorskiej 54, gdzie skradli większą ilość sera, wartości 100 zł.

Popis uczniów szkoły muzycznej Jaworskiego.

W sobotę, dnia 23 bm. grali uczniowie z drugiej, trzeciej, czwartej, piątej i siódmej klasy przed rodzicami i licznymi gośćmi, celem nabycia swobody ruchów na estradzie. Popis uczniów szkoły pana Jaworskiego (zakład mieści się w domu pod nr. 13-14 przy ul. Śniadeckich), był okazją do zapoznania szerokiemi warstw z poziomem i pedagogicznymi walorami nauki gry na fortepianie, skrzypcach, wiolonczeli i gry zespołowej. Obok dzieł o wartości wyłącznie pedagogicznej, jak np. Dancła, Hellera, Pleyela, Burgmüllera i in., usłyszeliśmy dzieła większe i mniejsze Bacha, Beethovena (Sonata Pathétique), Schuberta, Mendelssohna, Wieniawskiego i co nieco Chopina.

Z pośród uczniów, których spotkał zaszczyt umieszczenia ich nazwisk na programie, jako talent nieprzeciętny posiadających, wymieniam Urszulę Jaworską, Pophala i małego Tadeusza Gelięńskiego, nie odmawiając licznym pozostałym uzdolnienia i zamiłowania do najpiękniejszej z sztuk. Prawie wszyscy popisujący się, grali z większą lub mniejszą treścią. Byłoby dobrze, gdyby w takich popisach uczniowie częściej występowali w większych lub mniejszych zespołach. Do gry solowej powinno się dopuszczać osoby o ułożonym już temperamentem, bo treść szkodzi zdrowiu a korzyści nie przynosi żadnej. Nie jest też konieczne, aby każdy solista grał z pamięci. Wiadomo, że

nr. Grieg bardzo często na publicznym występie posługiwał się nutami, a nikomu nie przyszło się wątpić w jego pamięć.

Koncert trwał za długo, bo przetrzymywanie publiczności od ósmej do pół do dwunastej jest za wielkim wymaganiem. Ale słuchano z coraz to większym zainteresowaniem, bo program był ułożony progresywnie. W ostatniej części usłyszeliśmy niektóre bardzo udane reprodukcje. Orkiestra brzmiała wprost wspaniale. Zwłaszcza uwerturę do Rosamundy odegrano koncertowo.

Panu Jaworskiemu życzymy jak najlepszego powodzenia w jego pracy pedagogicznej. Przekonał publiczność, że i w jego zakładzie można nauczyć się wiele i dobrze.

Małecki.

Bydgoskie Konserwatorium p. Winterfelda

pisze o fabrykach f-y B. Sommerfeld, Bydgoszcz co następuje:

Za dostarczone mojemu zakładowi pianina wyrażam W Panu niniejszem moje najzupełniejsze uznanie. Ton tych pianin jest pełny i dźwięczny i w każdej oktavie ładnie wyrównany. Mechanika jest świetna.

Mogę więc fabrykaty W Pana każdemu gorąco polecić.

(—) W. v. Winterfeld

Dyrektor Bydgoskiego Konserwatorium.

Z życia Chrześ. Demokracji na Szwederowie.

W ub. czwartek odbyło się walne zebranie Koła Szwederowa, które zajął prezes p. Frankowski, przy licznym udziale c. b. Na punkt pierwszy postawił prezes jubileusz Ojca św., poświęcając kilka pięknych słów. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania udzielił prezes głosu p. Sosnowskiemu, sekr. Ch. D. który przedstawił zebranym tak zw. biuletyn, omawiający szczegółowo ujawnione w ostatnich miesiącach objawy walki z religią i Kościołem katolickim na terenie parlamentarnym. Potem nastąpiła dyskusja, w której przemawiało kilku obywateli, zaznaczając, że walka ta jest zwrócona przeciwko duchowieństwu, to też pożądanym jest, aby całe duchowieństwo zrozumiało, że jedynym zrzeczeniem jest Chrześ. Demokracja, która tę walkę podejmuje i stara się ją zwycięsko przeprowadzić. Pożądanym jest, ażeby duchowieństwo teraz wystąpiło na czoło i poprowadziło te milionowe masy katolików na front. Niech się przeciwstawiają zakusom wszystkim tym, którzy mieli odwagę taką walkę wypowiedzieć.

Dalszym obradom przewodniczył wiceprezes okręgu p. Sikora. Następnie krótkie, lecz bardzo rzeczowe sprawozdania złożył prezes, sekretarz i skarbnik, poczem nastąpiła dyskusja i udzielenie staremu zarządowi pokwitowania. Do nowego zarządu wybrani zostali pp.: Frankowski prezes, Jęczak zast. prezesa, Sass sekretarz, Niedźwiecki skarbnik, Wiśniewski, Olszewski i Tomczyński jako rewizorzy kasy. Po objęciu przez nowo obrany zarząd swych funkcji przemówił kilka słów p. Sikora. O godzinie 10,15 zakończono zebranie hasłem „Cześć Ojczyźnie”.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Sekcja Sportów Zimowych B. T. W. Roczne walne zebranie sekcji odbędzie się w środę, dnia 27. bm. o godz. 8 wiecz. w hotelu Lengnina przy ul. Długiej.

S. M. P. „Brzask”. Dziś w środę, 27 bm. o godz. 8 zebranie zarządu.

„Sokół” V, Okole-Wilczak. Pogadanka dziś o godz. 7.30 w lokalu p. Kamińskiego. Komplet koniecznie pożądanym.

K. S. „Polonia”. Oddział piłkarzy. Schadzka z powodu świątecznych zawodów dziś w środę w sali gimnastycznej, o godz. 20.

Tow. Polsko Katol. Rob. parafji św. Trójcy. Pogrzeb członka naszego, s. p. Hermana Hechtisa odbędzie się w czwartek 28 bm. o godz. 4,15 po poł. z nowego cmentarza. O jak najliczniejszy udział członków w pogrzebie uprasza zarząd.

„Dzwon”. Dziś w środę, lekcja całego chóru. Jutro lekcja nie odbędzie się.

O. P. N. „Gwiazda”. Dziś, 27 bm. schadzka informacyjna w salce przy kościele św. Trójcy, o godz. 19,30.

Tow. Uczniów Kupieckich. Zebranie plenarne w środę, 27. bm. o godz. 8 wiecz. w Reursie Kupieckiej. Na porządku dziennym interesujący wykład, o ubezpieczeniu na wypadek choroby, specjalnie zaproszonego prelegenta. Liczny i punktualny udział pożądanym.

Tow. Kupców Detal. br. społ. Zamówienia oraz gotówkę na cukier kryształ (bez kostki), który już jest w drodze, przyjmuje nieodwołalnie do czwartku południa Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel. 927-38, oraz prezes, tel. 104.

„Arion”. Zebranie zarządu w środę o 7-ej w szkole. O 8-ej lekcja śpiewu. Związek Pracowników Kupieckich. Bilety zniżkowe do teatru na przedstawienie „Hamlet” na dzień 5 kwietnia br. nabyć można w sekretarjacie ul. Mazowiecka 43 we wtorek i piątek od godz. 6,30 do 8 wieczorem.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAŁ. Wielkie powodzenie miała wczorajsza premiera filmu p. t. „Grzechy rozwódki”. Ponieważ tylko krótki czas ukaże się na ekranie, należy z wczasu wspaniały ten film zobaczyć. Główną rolę kreuje sławna Lya de Putti. Do tego doborowy nadprogram.

NOWOSCI daje program podwójny: dramat „Strzał o północy” oraz komedję „Jedynaczka króla stał”. Oba filmy są ciekawe.

MARYSIENKA wyświetla cieszący się u publiczności uznaniem dramat p. t. „Golgota miłości”. Barwna akcja, dobra gra, czynią z tego obrazu godne ujrzenia widowisko.

CORSO tylko dziś i jutro po raz ostatni wyświetla ultrasensacyjny dramat z cyklu „Bohater puszczy” p. t. „Djabelski wąż” (2-ga i ostatnia seria). Nadprogram tryskająca szampańskim humorem farsa p. t. „Bacność, świnka!”. Razem 14 aktów.

Kto wygrał na loterii?

W osiemnastym dniu ciągnięcia V klasy 18-ej polskiej loterii państwowej, główne wygrane padły na numery następujące:

Po 3 000 zł nr. 17961 30318.

Po 2 000 zł nr. 41986 120777 132303 154493.

Po 1000 zł nr. 1680 36834 43223 53250 55277 60215 67906 70017 85102 91507 93742 95985 96900 97607 112242 115467 161411.

Po 600 zł nr. 10303 22286 23116 25236 26852 31959 33732 36405 39041 50699 54529 60822 63194 69683 71774 82811 83380 86746 100830 102549 116330 119667 120229 123366 124086 138089 143004 146937 147306 147629 155221 159397 166772 173235.

Szczęśliwe losy I klasy 19 Loterii Państwowej poleca:

Kolektura „Uśmiech Fortuny” Edwarda Chamskiego.

Bydgoszcz, Pomorska 1, telefon nr. 39.

Ogólna suma wygranych wynosi około 29.000.000 złotych z główną wygraną 750.000 zł. Cena 1/1 losu 10 zł, 1/2 losu 20 zł, cały los 40 zł. Zamówienia z prowincji załatwiamy odwrotnie. Kolektura nasza słynie z wyjątkowego, stałego szczęścia bowiem padają w niej największe wygrane. W obecnej loterii 18-ej największą wygraną 350.000 zł. padła również u nas na los Nr. 171484.

Po 500 zł na nr. 1639 4180 5221 5739 7153 8172 11556 12874 13060 13310 13837 14248 15514 15553 19003 19215 20798 21681 23693 24781 25909 28695 34369 34546 35654 35735 36166 36440 38606 38694 42805 43827 48549 49389 50362 50389 51911 53567 54709 55236 55722 55752 56999 57959 58884 59216 60483 60940 61374 61735 64107 64627 65500 66029 68463 68530 73192 73592 73841 76645 79529 80256 81187 82075 82784 90147 90581 90589 95068 96824 97409 97983 98791 101461 101622 101737 101850 101978 103534 105088 105354 105492 108986 112516 112648 119123 119713 120739 120946 121010 128369 128707 128933 134076 136385 136483 145544 148022 148480 152233 153679 153894 153935 154192 155367 156232 157884 162380 162885 163212 166197 167704 169358 170713 171718 173459 174448.

Losy I. klasy

19-ej Loterii Państwowej poleca

M. Rejewska, Bydgoszcz, Dworcowa 17.

Telefon 27. Konto P. K. O. 207.963.

Główna wygrana 750.000 zł.

oraz wiele dalszych wygranych po 400.000 zł, 350.000 zł., 150.000 zł., 100.000 zł. i tak dalej. Cena losu I. klasy: 1/1 — 40 zł, 1/2 — 20 zł, 1/4 — 10 zł. Zamówienia listowne załatwia się odwrotnie. (9009.)

Uporeczywe zaparcie stolca, katary grubej kiszki, zastój w kiszkach, wzdęcie, bóle w bokach, przechodzą przy używaniu rano i wieczór po szklance naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. Powagi lekarskie potwierdzają, że **woda Franciszka Józefa** nawet przy skłonności do podrażnienia kiszki działa bezboleśnie. Zadać w aptekach i drogerjach. (7268)

Panowanie śledzia w Polsce.

Nie wszyscy lubią śledzie. A jednak Polska zużywa ich coraz więcej. Oto liczby importu tych rybek w ostatnich latach:

1924 — 46.758 t.	1925 — 47.293 t.
1926 — 57.504 t.	1927 — 77.884 t.
1928 — 80.982 t.	

A więc okazuje się, że coraz mocniej zjadamy się śledziami. W r. ub. sprowadziliśmy ich już przeszło 5.400 wagonów.

Śledź jest — obok kartofla — potrawą biedy ludzkiej. Widać coraz skąpiej przedstawiają się nasze budżety...

Giełda warszawska

dnia 26 marca

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest.	108,00	107,00	108,00
5-proc. poz. premj. dol.	000,00	086,00	084,00
5-proc. poz. kon.	000,00	000,00	067,00
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00	102,50
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	059,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	164,50—164,75
Bank Zw. Sp. Zarob.	85,00— 90,00
Spies	000,00—255,00
Elektrownia w Dąbr.	000,00—105,00
Elektryczność	74,00— 73,00
W. T. Węgiel	078,00—082,00
Ostrowieckie Zakłady	000,00—093,00
Rudzki	000,00— 40,00
Starachowice	31,00— 30,00
Haberbusch	000,00—220,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 26 marca 1929 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	00,00—65,50
8% oblig. miasta Poznania z 1926	92,00—00,00
8% dolarowe tisty Pozn. Ziemst. Kred.	93,25—00,00
5% Pożyczka premjowa serja II	00,00—88,00
Bank Zw. Spółek Zar. I em.	00,00— 85,00
C. Hartwig I em.	45,00— 00,00
Herfeld Viktorius I em.	47,00—00,00
Spółka Stolarska I em.	76,00— 00,00

Tendencja: Bez zmiany.

Bank Polski płacił dnia 27 marca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funtów szterlingów	43,11
franki szwajcarskie	176,96
franki francuskie	34,73
marki niemieckie	210,74
guldeny gdańskie	172,46
szylingi austriackie	124,86
liry włoskie	46,53
korony czeskie	26,32

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 26 3 1929 roku.

Bydło:

Woly:

- a) pełnomięsiste, wytuczony woly, najwyższej wartości rzeźnej, niezaprzegane 000—160
- b) pełnomięsiste, wytuczony woly lat 4 do 7 146—150

B. Stadniki:

- a) pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej 146—150
- b) pełnomięsiste młodsze 136—140
- c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze 120—126

C. Jąłówki i krowy:

- b) pełnomięsiste wytuczony krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7 152—160
- c) starsze wytuczony krowy i mniej dobre krowy młodsze i jąłówki 140—146
- d) miernie odżywione krowy i jąłówki 132—126
- e) licho odżywione krowy i jąłówki 110—100

Cielęta:

- b) najprzedniej. cielęta tuczne 186—196
- c) średnio tuczony cielęta i najprz. ssaki 174—180
- d) mniej tuczony cielęta i dobre ssaki 160—170
- e) liche ssaki 140—150

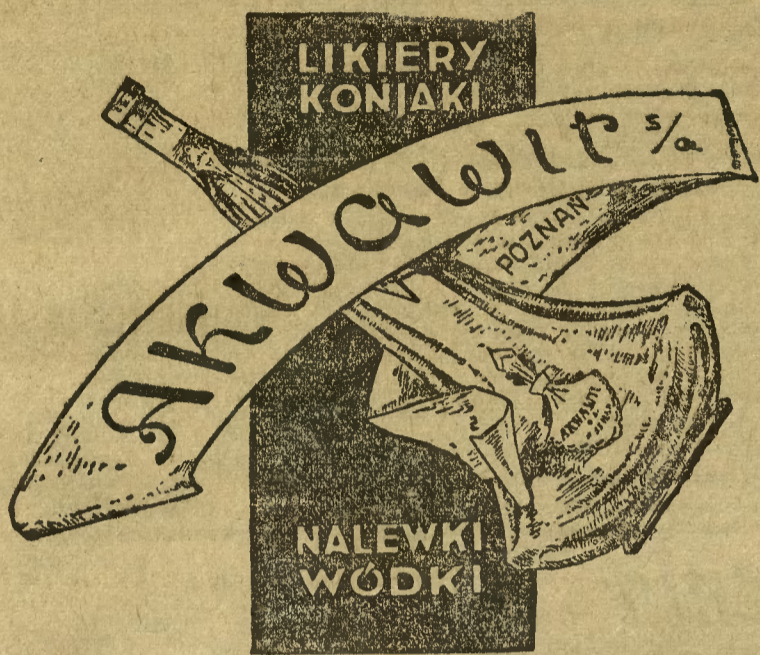
Owce:

- b) starsze skopy tuczne, liche jągnięta tuczne i dobrze odzyw. młode owce 114—122

Świnie:

- b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi 218—222
- c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi 214—218
- d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi 210—112
- e) mięsiste świnie ponad 80 kg. 200—206
- f) macyory i późno kastraty 170—210

W Wielki Piątek są kasy nasze zamknięte.
W Wielką Sobotę kasy nasze są czynne
od godz. 9 do 1 w południe.
 Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu
 Oddział w Bydgoszczy.
 Deutsche Volksbank.

★ **THE SCHLEE HAT** ★
 (MARKA OCHRONNA)

**NAJPRZEDNIEJSZE
 KAPELUSZE
 KRAJOWE**

ŁÓDZKIEJ FABRYKI KAPELUSZY
 DAWN. HERMAN SCHLEE, SP. AKC. w ŁODZI

PRZEDSTAWICIEL: R. EGER, BYDGOSZCZ
 STARY RYNEK IM. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 7. TELEFON 15-71.
 7298)

Popierajcie przemysł i handel polski!

Poważne przedsiębiorstwo w Grudziądzu
 poszukuje zaraz lub później
książkowej
 do conto correntu,
 obeznaną także pisanem płynnie na maszynie i stenografii, oraz
sily biurowej (żeńskie).

Wymagana znajomość języka polskiego i niemieckiego.
 Własnoręcznie pisany życiorys z podaniem dotychczasowych zajęć, wieku i wymaganej pensji skierować do administracji filii Dziennika Bydgoskiego w Grudziądzu pod „7243”.

**Konfekcja
 damska i dziecięca**

**Konfekcja
 męska i dla chłopców**

od najtańszej
 do najwykwintniejszej
 w wielkim wyborze

poleca

**Hurtownia bławatów
 K. Jarociński**
Toruń, Rynek Staromiejski 29
Boznań, Stary Rynek 44
Gnieszno, ul. Chrobrego 1.

**Na sezon
 wiosenny**

Materiały wełniane na płaszcze, suknie i bluzki

Materiały na płaszcze i ubrania męskie

Materiały na mundury wojskowe

Materiały na ubranka dla chłopców

Jedwabie gładkie i deseniowe

Batysty, płótna, inletry, dreliżki, stołowizna, firany, chodniki

Narzutki, kapy, serwety, kołdry watowane, koce, ceraty

Bieliznę damską, męską i dziecięcą

Pończochy, skarpetki, parasole, laski

Artykuły męskie
 Towary krótkie w olbrzymim wyborze.

Dogodne warunki.
 Stałe, lecz niskie ceny.
Obsługa skora i rzetelna.

7291)

Do sprzedaży pewnego nowo opatentowanego artykułu masowego (bardzo popularny)

poszukuje się pierwszorzędných zastępców obwodowych

Udowodniony dochód miesięczny do 2000 zł. Do przejścia towaru potrzebne 100 do 500 zł.

Oferty uprasza się do eksped. Dziennika Bydgoskiego pod „888”.

Posada

ucznia kupieckiego

z ukończoną szóstą klasą gimnazjalną, zupełną znajomością języka polskiego i niemieckiego wakacje od 1. 4. 29. Pisemne zgłoszenia z życiorysem i świadectwem konowem przyjmuje 7235

Fabryka sygnałów kolejowych C. Fiebrandt i Ska., Sp. z o. o. Bydgoszcz 4.

1000-ce szoferów

ukończyli najlepsze w Polsce Kursy Szoferskie z Józefowicza w Krakowie, ul. Florjańska 28. Dla zamieszcowych mieszkań. Wpisy codziennie. Prawo jazdy zapewnione. 6541

Nauki

księgowości, korespondencji i stenografii u dziela (F3945)

G. Vorreau
 rewizor ksiąg
 Bydgoszcz
 ul. Jagiełłońska 14.

Dzielnego
ekspedjenta lub ekspedjentkę

od zaraz poszukuje. (7231)

Franciszek Konkel
 Bławaty — Konfekcja
 Chojnice, Rynek 11.

Najlepszych szoferów-mechaników szkołą tylko najstarsze i najtańsze w Polsce (6520)

Krakowskie Kursy Szoferskie L. Hubickiego
 w Krakowie, Piarska 4, telefon nr. 3746.
 Wpisy codziennie, dla zamieszcowych wolno mieszkanie i opieka. Pisze o prospekty. UWAGA: Za naukę gwarancja, prawo jazdy zapewnione. Opłata ratami.

Przyjdź osobiście albo nadesłaj charakter pisma, zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenia. Nadesłać zł. 2 - (można znaczki pocztowe). — Warszawa, psychografolog Szyller-Szkolnik, Nowowiejska 52. R. datała „Świt”. (6557)

Czytajcie „Dziennik Bydgoski”

Złote medale

na każdej wystawie.

Zastępstwa:

Warszawa - Katowice
 Poznań - Gdańsk - Lwów

3980)

Znawcy kupują

Pianina Jähne'go

**Centrala
 Pianin**

Bydgoszcz
 ulica Gdańska 149.
 Tel. 22-25

Uwaga! 7354 **Uwaga!**

Na nadchodzące święta wielkanocne
polecamy nasze znane ze swej jakości **piwa:**

„Zdrój Wielkopolski“, „Pale Ale“,
„Kozłak“, „Porter Wielkopolski“, „Matus“
dla pań i dzieci.

BROWAR BYDGOSKI
Sp. z o. o.
Telefon 16-03. Bydgoszcz, Ustronie 6. Telefon 16-03.

BURAKI
wszelkie
NASIONA
poleca
St. SZUKALSKI
BYDGOSZCZ
ul. Dworcowa 95a
Cennik gratis

Po mozolnej pracy należy się wypoczynek
Muzyka najwięcej uspokaja i rozwesela.
Należy się więc w każdy dom

gramofon
uduskałony o dobrym głosie.
Prosimy przybyć i się przekonać.

Własna wytwórnia. Dogodne warunki spłaty.

„Musica“ Dworcowa 90
(przy ulicy Gamma)

Przetarg przymusowy.
W czwartek, dnia 28 bm. o godz. 9 1/2 przedpoł. będzie sprzedawał w Solcu Kujawskim, przy ulicy Bydgoskiej nr. 32:
**10 funt. śliwek suszonych, ca 9 funt. sio-
niny wędzonej, 10 paczek kawy „Perola“
i 7 paczek świec**
najwięcej dającym za gotówkę. (7343)
Sawicki, egzekutor.

W podróży
w hotelach, oberżach, pensjona-
tach, czytelnich i księgarniach
dworcowych
żądać należy wszędzie
DZIENNIK BYDGOSKI

Przetarg ofertowy.
Magistrat miasta Bydgoszczy zamierza wydać w drodze przetargu publicznego wykonanie:
**prac ziemnych, betonowych,
murarskich oraz ułożenie podłogi**
przy budowie krytej trybuny na Stadjonie Miejskim.
Ślepe kosztorysy otrzymać można każdy za opłatą 2 zł w Urzędzie Budownictwa Nadziemnego przy ulicy Jana Kazimierza 3. Tamże udzielać się będzie potrzebnych wyjaśnień oraz wyłożone zostaną rysunki do wglądu. Oferty należy złożyć w zamkniętych kopertach, zaopatrzone w odpowiedni napis do czwartku, dnia 4-go kwietnia br. godz. 10-tej przed połud. w wyżej podanym Urzędzie. O tej samej godzinie nastąpi otwarcie ofert. Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru pomiędzy oferentami. (7349)
Bydgoszcz, dnia 26 marca 1929 r.
Magistrat - Urząd Budownictwa Nadziemnego
(—) Inż. arch. Raczkowski, radca budownictwa.

Fabrykacja czapek
urzędniczych, wojskowych
i szkolnych. **Przybory
mundurowe** poleca
H. Bunn i Syn
Bydgoszcz 6316
ul. Gdańska nr. 153.
Wysyłka pozamiejscowa.

Ogłaszajcie się w Dzienniku Bydgoskim

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia
Większe ogłoszenia wśród drobnych 100%, drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.

POLECENIA

Leżanki
tanio. Jagiellońska 4, Ta-
picernia. (7327)

Otomany (7328)
okazyjnie. Jagiellońska 4.

Kanapy
tanio. Jagiellońska 4. (7329)

Materace
tanio Jagiellońska 4. 7330

Klubowe
garnitury korzystnie. Ja-
giellońska 4. (7331)

SPRZEDAŻE

Sprzedam
dom z 3 morg. ogrodu
owocowym i warzywnym,
dobrze się procentujący.
Położenie pierwszorzędne.
Toruń, Kościuszki 41, A.
Ferber. (F4065)

Praktyka
dentystyczna, istniejąca
12 lat w Bydgoszczy, (6
pokoi świeżo remont.),
korzystnie na sprzedaż.
Of. do filii Dzień. Bydg.
pod „T. A. 6“. (F4060)

Dom
parterowy z ogrodem
sprzedam, mieszkanie wol-
ne. Lubelska 21, właścici-
ciel. (7321)

Dom
z zabudowaniem, 1 mrg. o-
grodu dla rzemieślnika.
Cena 5000 zł. Wiadomość
Burchardt, Św. Trójcy
nr. 20/21. (7313)

Dom
masywny z slicznym ogro-
dem, mieszkaniem, za 150
tys. zł. wpłaty 9.000, sprze-
da Bydgoskie Biuro Po-
średnicze, Dworcowa nr. 50.
Nowe zlecenia pożądane.
(7333)

Dom
II piętr., centrum Bydgosz-
czy, z składami, dochód
750 zł., za 60.000 zł. wpła-
ty 25.000, resztę na kilka
lat. Sprzeda Bydgoskie Biuro
Pośrednicze, Dworcowa 50.
(Poza tem kolosalny wybór
w domach od 10—300 tys.
złotych.) (7332)

Wózek
dziecięcy na sprzedaż.
Lewandowska, Wełniany
Rynek 15, II ptr. 7310

Z powodu
wyjazdu sprzedam dom
3 pokojowy, kuchnia, za-
budowanie masywne, o-
gród owocowy, 1 1/2 morgi
rolni, 7500 zł. Mieszka-
nie wolne zaraz. Mogę
wydzierżawić 600. Korono-
wo, Kotomirska 2, Sem-
czak. 7386

Duży
skład kolonialny i delika-
tesów, dwa okna wystawne,
wraz z mieszkaniem, cen-
trum miasta sprzedaje z po-
wodu choroby okazjnie
Bydgoskie Biuro Pośredni-
cze, Dworcowa 50. (7334)

Kuchnia (7340)
z porządkami oraz gości-
niem z urządzeniem zaraz
do objęcia. Of. składać
pod N. Chudy, Wielkie
Świątynki poczta Żdze-
chowa powiat Gniezno.

Sprzedam (7263)
dobrze prosperującą pie-
karnią, nadającą się na
inne przedsiębiorstwo,
wpłaty około 20.000, reszta
podług ugody. Zgłosz. do
Dz. Bydg. pod „N. S.“

Elegancki
wózek dziecięcy sportowy,
dobrze utrzymany na
sprzedaż, Św. Jańska 1,
skład. (7316)

Maszyna
do pisania (Underwood),
imadło duże i lampka elektr.
tanio na sprzedaż. Artura
Grottgera 3. 7307

Wilk
1 1/2 (politycznie tresowany)
bardzo czujny za 70 zł na
sprzedaż. Artura Grott-
gera 3, I ptr. prawo. 7306

Pianino
korzystnie na sprzedaż.
Koerd, Król. Jadwigi 4 b.
(F-4070)

Większa
ilość trzcin nadająca się
do fabryki i pokrycia da-
chów mam na sprzedaż
Prelisński, Wągrowiec ul-
Farna 4. (6614)

Pianino
krzyżowe, uznany sliczny
głos sprzedam, także
na raty. Majewski, fabry-
kacja pianin, Pomorska
nr. 65. (F4087)

2 łózka
składane, 2 umywalki,
kółko do przedzenia wełny,
2 lampy oraz sprzęty ku-
chenne sprzedam. Nakiel-
ska 22, I ptr. prawo. (F4088)

KUPNA

Kupię
interes kolonialny. Oferty
upraszam do filii Dzień.
Bydg. pod „K. S“. (F4063)

Kupię
bufet skladowy (Tom-
bak) 2 1/2 mtr. Oferty z
cena do Dz. Bydg. pod
„B. T“. (7305)

Kupię
zaraz 2 łózka orzechowe.
Zgł. do filii Dz. Bydg.
Dworcowa 2 pod „Łózka“.
F4091

**POSADY
WOLNE**

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Po-
znańska 4, podwórce. (7311)

Ekspedjentka
potrzebna. Skład cukier-
ków Pcznańska 31. (7350)

Chłopiec
do posyłek potrzebny.
Otto Niefeldt, blachar-
stwo i instalacja Byd-
goszcz, Garbary 31. (7323)

Fryzjera
męskiego poszukuje zaraz.
Gdańska 21. B. Sikorski.
F4098

Dziewczę
młodsze z okolicy Gazo-
wni potrzebne do uprząta-
nia pokoju. Zgłoszenia
dziennie od 5—6-tej. Os-
solińskich 9, parter pra-
wo. (7351)

Służąca
młodsza potrzebna. Plac
Poznański 5, parter pra-
wo. 7318

**POSADY
POSZUKUJA**

Szofer
i ślusarz maszynowy, lat 38,
obeznany z wszelk. reper.
maszyn parowych i silni-
ków spalinowych, wład. je-
zykiem polskim i niemieck
szuka stałej posady przy-
watnej. Łaskawe oferty do
Dzień. Bydg. pod „T 72“.
(7230)

Osoba (7274)
młoda, sierota, z lepszej
rodziny, znająca dokładnie
gospodarstwo domowe po-
szukuje posady, jest pilna,
uczciwa, posiada dobre
świadectwa. Łask zgłosz.
uprasza Krotoszyn, Wol-
ności 6, pod adr. p. Czajki.

Poznań
Jako skuteczny organ ogłoszeniowy
na Poznań i okolice polecamy
Nowy Kurjer
Administracja: Poznań, Św. Marcin 37.

Kucharka
z dobrymi świadectwami
potrzebna na stałe od 1
kwietnia br. Zgłoszenia
Kwiatowa 7, parter lewo
od 3—5-tej. (F4073)

Służąca (7322)
uczciwa do wszelkich prac
domowych potrzebna od
1 kwietnia. Ul. 20 Styc-
znia nr. 29, parter na pr.

Fryzjerka
działa potrzebna zaraz
ewentualnie na wypomoż-
kę. St. Jabłońska, zakład
fryzjerski dla pań i pa-
nów, ul. Niedźwiedzia 4.
7228

Chłopiec
do posyłek biurowych
może się zaraz zgłosić
względnie od 1 kwietnia.
IRO, Hermana Frankego
nr. 3. (7353)

Pielęgniarka
wykwalifikowana i sum-
ienna, tylko z dobrymi
referencjami potrzebna
natchmiał do bliźniat.
Zgł. z podaniem referen-
cji, warunków i odpisem
świadectw pod „Niemo-
włeta“. (7296)

Poszukuje (7303)
stolarza do budowania
szaf. Grudziądzka 13.

Służąca
młodsza do lekkich prac
potrzebna, najchętniej z
wioski. Św. Trójcy 18,
I ptr. lewo. F4097

Służąca
zaraz potrzebna. Wileń-
ska 7, skład kapeluszy.
F4082

Potrzebna
jeszcze jedna marszantka.
B. Sarnowska, Gdańska
nr. 14. (F4085)

Wychowawczyni
do 8 letniej dziewczynki,
która poprawnie włada
językiem polskim i nie-
mieckim i możliwie z po-
czatkami gry na fortepia-
nie poszukuje się od 15.
kwietnia do Krakowa. Zgł.
osobiście uprasza się do
W. Piotrowski, Bydgoszcz
Dworcowa 89. (F4093)

Początkująca
siła biurowa z wykształ-
ceniem szkoły średniej
oraz z znajomością ksią-
żkowości, korespondencji
poszukuje posady. Zgł.
do Dzień. Bydg. pod „Po-
czątkująca“. (7288)

Syn (7275)
uczciwych rodziców, za-
mięskanych na wsi, ma
chęć wyuczenia się w za-
wodzie fryzjerskim. —
Wolny jest od 1 kwietnia
1929. Zgłosz. pod „Uczeń
fryzjerski“ do Dz. Bydg.

Rymarz
samo tny, w średnim
wieku, poszukuje posady
na majątku zaraz. Of. do
filii Dz. Bydg. Toruń pod
„Rymarz“. (7290)

DZIERŻAWY

Młyn
parowy, przemiał 100 ctr,
w dobrej okolicy, bez
konkurencji, za 110.000 zł
zaraz na sprzedaż lub
wydzierżawienia. Wpłata
podług ugody. Mendelski,
Margonin, tel. 31. (7299)

Skład
położony przy najlepszej
ulicy miasta Koronowa,
próżny wydzierżawie. Of.
pod „Skład“ do „Par“
Bydgoszcz, Dworcowa 72.
7336

Dzierżawę
360 mórg pszennej ziemi
za 30.000 zł odda „Rolpol“
Bydgoszcz, Gamma 2.
F-4095

Skład
z mieszkaniem na Pomo-
rzu zaraz do wynajęcia.
Adres wskaże Dz. Bydg.
F-4094

Piekarnia
na Pomorzu z mieszka-
niem od 15. IV. 29 r. do
wynajęcia. Adres wskaże
Dz. Bydg. (F-4093)

MIESZKANIA

Kto
odda mieszkanie 2—3 pok.
z kuchnią za 1500 zł zgóry.
Of. do filii Dz. Bydg. pod
„1500 zł zaraz“. (F4071)

1—6 pokoi
z kuchnią od gospodarzy
za rocznym czynszem ta-
nie wskaże „Ostoja“
Dworcowa 59. (7320)

Mieszkanie
komfortowe 4 pokoje z
meblami w Bydgoszczy
z powodu wyjazdu oddam
Zgł. pod „Mieszkanie“ do
„Par“ Bydgoszcz, Dwor-
cowa 72. (7335)

Mieszkanie
1 pokój z kuchnią czynsz
z góry, do wynajęcia, ul.
Gdańska 24. F4096

7 pokojowe
mieszkanie komfortowe
w centrum miasta przy
parku z dużą werandą
remontu od 1 maja do
wynajęcia. Oferty pod
„Park“ do filii Dz. Bydg.
Pośrednicy wykluczeni.
F-4083

Poszukuje
mieszkania 1 lub 2 pokoje
z kuchnią lub 2 pokoje
próżne z użytkowaniem
kuchni, placę zgóry. Adres
wskaże Restauracja Oby-
watelska ul. Dworcowa.
7356

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe
w Koronowie wydzierża-
wie. Of. pod „Koronowo“
do „Par“ Bydgoszcz Dwor-
cowa 72. (7337)

POKOJE

Pokój (7262)
do wynajęcia bez pościeli.
Mostowa 9, I ptr. prawo.

Pokój
umebl., ładny do wyna-
jęcia zaraz. Pomorska 67,
parter. (F4099)

Pokój
umebl. do wynajęcia. Św.
Trójcy 17, parter. 7315

Pokój
umebl. z kuchnią, pokoi-
k osobne wejście do wyna-
jęcia. Podgórna 9a. (7314)

Pokój
dla 2 panów bez pościeli
wynajmę. Nowodworska
nr. 17, parter lewo. F4084

Pokój
umeblowany dla bezdziet-
nego małżeństwa wynaj-
mę zaraz. Jackowskiego
nr. 15 gospodarz. (7309)

Pokój
umebl. dla 2 panów do
wynajęcia. Gdańska 72,
II ptr. lewo. 7326

Pokój
umebl. dla pani do wy-
najęcia. Cieszkowskiego
nr. 17, I ptr. prawo. F4089

Pokój
umebl. dla pana zaraz.
Podgórna 18, skład. (7324)

Pokój
umebl. z elektr. światłem
i niekrepującem wejściem
poszukuje od 1. IV., mo-
gę pomóc w nauce. Zgł.
do filii Dz. Bydg. pod
„Student“. (F-4092)

Pokój
zaraz do wynajęcia dla
panów. Marcinkowskiego
nr. 10, I piętr. prawo.
F4086

Pokój
umebl. z urządzeniem lub
bez do wynajęcia. Wileń-
ska 6 II ptr. pr. (7355)

RÓZNE

Ostrzeżenie.
Ostrzegam wszystkich oby-
wateli przed wypożycza-
niem pieniędzy mojej żonie
Helenie, ponieważ za ta-
kowie nie odpowiadam. W.
Daniszewski, współwłaści-
ciel, Chelmska. (F-4074)

Bacność
Zgubioną kartę rowerową
na nazwisko Antoni Wo-
liński, Brzoza, unieważniam.
(7317)

Dnia 22 marca
oddaliła się maciora od
prosiąt, biała z czarną
plamą na lewym uchu i
karku, ktoby znalazł, pro-
szę zwrócić za wynagro-
dzeniem. — Krakowski,
Wierchucin pow. byd-
goski. (7325)

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą
St. Banaszak,
obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390)

POLECENIA

Europejska
cukiernia poleca na święta torty, mazurki, babki, wyroby cukrowe, czekoladowe, marcepanowe po cenach przystępnych. — Również przyjmuje zamówienia świąteczne. — Gdańska 133. (F3768)

Nowości
kupujcie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki, kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka Wełniany Rynek n. 5/6. (3857)

Trumny
wszelkiego rodzaju po cenach bezkonkurencyjnych dekoracje, kandelabry bezpłatnie. Zakład pogrzebowy, W. Kosmowski, Plac Piastowski 6a. 6314

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty.
Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Józef Metelski
Bydgoszcz, Długa 50, poleca po cenach niskich pończochy, skarpetki, rekawiczki, krawaty, bieliznę, fartuszki, koronki, chusteczki oraz drobną galanterię. 7248

Meble

Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojedynczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (4279)

Wózki dziecięce
części zapasowe w wielkim wyborze. Ceny konkurencyjne. Wykonujemy wszelkie reperacje. Fabryka Wózków Dziecięcych, „Sport”, Bydgoszcz, 3. Maja 19, tel. 7. (F3831)

Fortepiany,
pianina strol i naprawia po niskich cenach Paweł Wicherek strolciel fortepianów, ulica Grodzka nr. 16, róg Mostowej, telefon 273. (6575)

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki poleca duży wybór książek do nabożeństwa, także i w niemieckim języku, różańce, medaliki, krzyże, lichtarze, obrazki, figury. 23408

Pracownia
damskiej garderoby przyjmuje wszelkie prace według najnowszych żądań po przystępnych cenach. Śniadeckich 24, skład obuwia. 6999

Tłumaczenia
z języków angielskiego francuskiego i niemieckiego oraz pisanie na maszynie przyjmuje Krakowska 17, I ptr. 23568

Pisownia
i karbowanie po cenach najniższych, miejsca przyjęć: Śniadeckich 50, Śniadeckich 24 (skład obuwia) Szpitalna 2, Grunwaldzka nr. 30, Grunwaldzka 141 (Fabryka) Aleje Mickiewicza 1. Pomorska 42. (6310)

Rowery
w największym wyborze, także części najtaniej poleca A. Wasielewski, Dworcowa 18. 5913

Baki
hurtowo poleca Pędracki, Śniadeckich 21. (6384)

Meble

kompletne, sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze, szafy, łóżka, krzesła, leżanki, kanapy, klubowe garnitury najtaniej i na raty tylko u Andrzeja Nowaka, Wełniany Rynek 5-6, telefon nr. 2143. (3881)

Rowery
w wielkim wyborze marmurowe rozmaitych kolorów po bardzo przystępnych cenach poleca Skład rowerów J. Wylegala, ul. Grunwaldzka nr. 144. 7294

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki. Poleca swój skład papieru. Wielki wybór pocztówek, przybory szkolne i biurowe, scyzoryki, nożyczki, brzytwy, nożyki. Wyroby skórzanego, torebki, portfele itp. Perfumy, mydła toaletowe, szczoteczki, grzebienie i różne przybory toaletowe, biżuteria sztuczna, zabawki różnego rodzaju w dużym wyborze, wózki, rowery, derżynki. 7294

Mam
natychmiast na sprzedaż 66 morg. gospodarstwo, w tem 7 morg. łąki z torfem, z żywym i martwym inwentarzem. Cena podług umowy. Zgł. w niemieckim języku. R. Roeschke, Pamiętowo, pow. Tuchola (Pomorze). 7152

SPRZEDAŻE

Majątek
180 morg. pszennej ziemi, bułynki, inwentarz przy szosie, blisko kolei za 30 000, wpłaty 40 000 i wiele innych do 3000 morg. sprzeda „Rolpol”, Bydgoszcz, Gamma 2, telefon 2040. F4058

Zamiana.
60 morgowe gospodarstwo blisko Bydgoszczy, ziemia buraczana, budynki i kl. inwentarze kompletne, zamienia na dom dochodowy w Bydgoszczy w centrum, lub w śródmieściu. Oferty do filii Dz. Bydg. ul. Dworcowa nr. 2 pod „Zamiana”. F4066

Kamienice
handlowe i komfortowe w wielkim wyborze korzystnie sprzeda „Rolpol”, Bydgoszcz, Gamma nr. 2, tel. 2040. F4059

Sprzedam
nową wile z cenę 13000 zł z wolnym mieszkaniem 2 pokoje i kuchnia w pow. mieście, na miejscu gimnazjum, garnizon, sąd grodzki, Urząd Skarbowy, Agencji wykluczeni. Błoch Fr., Gniew, Probostwo 20 (Pomorze). 7272

64 morg
budynki maszynowe bez inwentarza za 6500 zł sprzeda Sokółowski, Śniadeckich 40. F4028

Mała posiadłość
3 pokoje z kuchnią przy ulicy Golebkiej zaraz na sprzedaż. Golebia 36. F3976

Dom
z pięknym ogrodem na sprzedaż, dochód rocznie 7000 zł. Gdzie? wskazuje Dz. Bydg. F3214

Dom
z wolnym składem i mieszkaniem, najchętniej w mieście powiatowym kupię zaraz przy wpłacie 12-15.000 zł. ewtl. wydzierżawie skład kolonjalny przy tej wpłacie. Spieszne ogłoszenie do filii Dz. Bydg. pod „Powiatowe”. (F4078)

Drogerie
18 lat zaprowadzona, dobrze prosperująca w handlowym mieście (Poznań) z powodu choroby sprzedam zaraz. Gotówka 20 tys. Zgł. Dz. Bydg. (6970)

Skład
kolonjalny w dobrem położeniu z towarami, sprzedam. Zgł. „MIR”, Bydg. Paderewskiego 32. (7227)

Wanę
z kompletnym urządzeniem w dobrym stanie kupię. Hasówna, hotel „Pod Orłem”. (F4014)

Skład
kolonjalny z mieszkaniem przy głównej ulicy natychmiast sprzedam. Adres wskaże Dz. Bydg. 7171

Realność
w centralnym położeniu w Koronowie sprzedam. Napięty Rynek 5-6, telefon nr. 2143. (3881)

Dubeltówka
16 cal. i rower męski na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (7217)

Ford
landolet, licznik sprzedam Gdańska 75c, Bydgoszcz, II ptr. lewo. (F3989)

Maszyna
„Singera” sprzedam korzystnie. Tomaszewski, Dworcowa 64. F3973

Samochód
„Ford” kasetkę, po gruntownym remoncie korzystnie sprzedam. Chętni, Kolejowa 2, Autowarsztaty. (7289)

Koza
dojna i mleko kozie na sprzedaż. Dworcowa nr. 63. F4056

Baczność!
Poszukuję dla poważnych reflektantów z gotówką majątków ziemskich, folwarków, gospodarstw jak również dzierżaw w każdej wielkości. Łask. zgłoszenia z dokładnym opisem proszę przysyłać do biura „Pogoń” Bydgoszcz, Dworcowa 80, telefon 1815.

Baczność!
Używane piece kaflowe kupi zaraz Ossowski, Pomorska 27, Tel. 1243. F3983

Dynamomaszyna
do światła elektr. 110 volt, około 50-70 amper, używana. poszukuje Łaski. Koślinka, poczta Tuchola. (7129)

Ule
2 słomiane nadstawkowe Kanitza z przyrządami pszczelarskimi i woszczyną kupię. Radziejów Kujawski, Łobodowski. 7153

Kupuje
wszelkie stare metale jak: miedź, mosiądz, cynk, ołów, spirz oraz stare żelazo i placę najwyższe ceny. T. Przybylski, Na Groby 10 a. F3618

Stenografii
wycza listownie jak najdokładniej Instytut Stenograficzny Warszawa, Krucza 26. 5469

Młodszy
pomocnik krawiecki oraz podręczna potrzebni. Król. Jadwigi 13, II ptr. F4054

Młoda
wychowawczyni z lepszym wykształceniem, lub freblanka I klasy do 8 letniego chłopczyka poszukiwana zaraz ewent. później. Zgł. osobiste z świadectwami przyjmuje „Włóknik”, Bydgoszcz, Stary Rynek 5-6. (7287)

Ogrodnik
samodzielny, starszy zaraz poszukiwany. Zgłaszać się Bydgoszcz, ulica Scieżka nr. 1. Okole. 7279

Poszukuję
zaraz dziewczyny sumiennej czystej i pracowitej do lekkich prac domowych. Służba lekka i przyjemna. Zgłosz. proszę skierować Grygierowa Mościska, poczta Miasteczko. 7154

Poszukują
uczniela drogerijnego z polową praktyką od 1-go. Zgłoszenia Marczuk, Bydgoszcz, ul. Kościuski 3. F4053

Służąca
do wszelkich zajęć domowych potrzebna zaraz. Zgł. skład papieru ul. Długa nr. 49. (7281)

Służąca
do wszystkiego z dobrem gotowaniem potrzebna od 1 kwietnia, Gdańska 129, I ptr. prawo do 2-4 godz. F4076

POSADY POSZUKUJĄ

Poszukujemy
posady ekspedjentki. Of. pod „Branża” do filii Dz. Bydg. (F4021)

Kucharka
poszukuje posady od 1-go. Of. do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2 pod „1-go”. F4080

Poszukuje
posady zaraz. samodzielnie pracujący młynarz z długoletnią praktyką. Zgłoszenia skierować do ekspedycji Dz. Bydg. pod „Samodzielny”. (7092)

Osoba
inteligentna skromna wiek średni, poszukuje posady gospodyni samodzielnej, od 1 kwietnia. Of. pod „1 kwietnia”, do filii Dz. Bydg. (F4072)

DZIERŻAWY

Plebanka — Dzierżawa
250 morg pszennej ziemi, przejęcie 25.000 zł, 300 morg. majątek, dzierżawa 10 lat, kontrakt przejęcia 32.000 zł, 190 morg pszennej ziemi, dzierżawa 10 lat, przejęcie 22.000 zł. Biuro „Pogoń”, Dworcowa 80.

Spawacz
elektryczny szuka posady, miejscowość obojętna. Of. pod „Spawacz” do Dzień. Bydg. 7265

Białośliwie.
Największy skład białawotów i towarów krótkich, istniejący ca. 30 lat, wydzierżawie z mieszkaniami. Karol Bilecki, powiat Wyrzysk. (F 4075)

MIESZKANIA

3 pokojowe (7224)
mieszkanie i kuchnia od gospodarza za wypożyczeniem 5000 zł, pieniądze się zagwarantuje. Zgłosz. Goniec, Dworcowa 52.

Tysiąccztery
i więcej dam zaraz jako czynsz za mieszkanie 3-5 pokojowe. Pośrednicy wykluczeni. Oferty filii Dz. Bydg. pod „1400”. (F3934)

3 pokoje
z kuchnią, ogród oddam w dzierżawę. Toruńska nr. 136. F4068

POKOJE

Pokój
umebl., ulica 20 Stycznia, odnajmę inteligentnej pani. Zgł. „MIR”, Bydg. Paderewskiego 32. (7228)

Elegancko
umebl. pokój dla dwóch lepszych panów od 1. 4. 29. do wynajęcia. Sw. Trójcy 22a, I prawo. F3994

Pokój
z utrzymaniem. Matejki 8, I ptr lewo. 7278

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Sienkiewicza 12, I ptr. F4062

2 panienki
poszukuje się na duży, słoneczny, dobrze umebl. pokój w centrum. Gdzie? wskazuje filia Dz. Bydg. Dworcowa 2. F4075

Pokój
umeblowany dla inteligentnej pani do wynajęcia. Zgł. 11-14, Chwytyłowa 7, III ptr. I. (7282)

Pokój
umebl. dla 2 osób bez pościeli wynajmę. Matejki 8, II ptr. lewo. 7210

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Hetmańska nr. 7, I ptr. F4069

RÓŻNE

Jedynie
w Bydgoszczy fachowe „Biuro porad w sprawach wojskowych” udziela porady we wszystkich sprawach w związku ze stonkaniem do służby wojskowej. Bydgoszcz Zduny 21. Godziny 9-16. (F1650)

Kawiarnia
Esplanada, Gdańska 143. Obiady z obsługą 1,40 zł, kolacje 1,50 zł. Dobra pielegnowane piwa, kawa herbata. Bilardy francuskie i piram. Codziennie koncert. Sala do posiedzeń. 6315

Restauracja Astoria
Toruń, Łazienna 19. Codziennie koncert, śpiew zespołu małoszyjskiego. Bilardy nowoczesne. 4850

Obiady
smaczne z trzech dań i zj, śniadania 60 gr. kolacje 1 zł, kuchnia wyśmienita. Restauracja Hotelu Rios. 22176

Szukam
pożyczki 60-70.000 zł na pierwszą hip. na podstawie zł w zł lub d. l. na nieruchomości wartości 500.000 zł. Of. skierować pod „Pożyczka” Dzień. Bydgoski Grudziądz. (7238)

Zagubiona
książeczkę wojskową unieważniam. Józef Witczak, Bydgoszcz. (7172)

Przybłakał
się pies pincer sierści brązowej. Uprasza się o odebranie w 3 dniach, w przeciwnym razie przechodzi na moją własność. Zapytać w Dzień. Bydg. F4052

Ogłoszenie.
Weksle na ogólną sum 2.800 zł z datą płatności 1 maja 1929 za akceptem Czesława Edelmana i żony Marjanny niniejszym unieważniam z powodu niedotrzymanych obowiązków wynikających z kupna realności karta 55. Czesław Edelmann. (7036)

Obelge (7062)
rzuconą na p. Agatę Jabłońską, zam. w Wtelnie z żalem cofam oraz panią Jabłońską przepraszam. Trzyczyn, d. 12 marca 29. (-) Jan Wessel, rolnik.

Obelge
rzuconą w dniu 16 stycznia 1929 na panią Amalję Wolff cofam. Janina Kischhof, ul. Ke. Skorupki 20/21. Za zgodność: Szczepaniak, rozjemca XI okęgu. (7295)

Młoda
inteligentna i wykształcona pani z dobrego domu chce zapoznać się z panem wyższych sfer, celem uzupełnienia się w języku polskim. Panowie w wieku od 30-45 lat, Wielkopoleanie zechcą się zgłosić pod „Nr. 300” po Dzień. Bydg. (7249)

MATRYMONIALNE

Panna
bardzo przystojna, posiadająca interes i gospodarstwo na wsi, szuka dla braku znajomości przystojnego, religijnego pana tylko z szlachetnym charakterem i z dobrej rodziny do lat 45, majątek pożądan, lecz nie konieczny. Wdowiec wykluczony. Dyskretna. Zgł. z fotografią do filii Dz. Bydg. pod „Lat 30”. (F4034)

Dwie
koleżanki wesole, młode, poszukują znajomości inteligentnych panów. Cel towarzyski. Of. do filii Dzień. Bydg. pod „Koleżanki”. (F4067)

Na Wielkanoc
wszystkie panie i wszyscy panowie będą wystrojeni!

Tęta wykrzyknła torebka damska, parasolka, laska, pasek sportowy i inne artykuły skórzano-galanteryjne są do eleganckiego ubrania konieczne potrzebne.

Zamsze najgustowniejsze w wyborze najmniejszym znacznie taniej poleca

Zygmunt Musiał

ul. Długa 52 Bydgoszcz Telefon 1133

(7277)

Radioapar
4 lampkowy, sprzedam. Świtalski Niedźwiedzia 4. 7286

Pierścionki brylant.
kilkukaratowe okazynie sprzedam „Occasion” Gdańska 31-32. (F4077)

Gramofon
konstrukcji nowoczesnej, wózek dziecięcy, duży na 4 kołach tani na sprzedaż. Chrobrego 18, II. prawo. (F4031)

Wóz
roboczy 2 calowy oraz puszczyk sprzedam. Stroma 51, Sciesiński. F4055

Rower
męski i damski sprzedam tani. Gdańska 58. (3961)

Okno wystawowe
140x240 z szafka, drzwiami i żaluzją sprzedam korzystnie. Dudziak, Solec Kujawski. (6667)

Pies
wilk, dobry obrońca, ostry także na dziczyznę za 100 zł na sprzedaż. Wittmann, Radłowo p. Pakość. F4057

KUPNA

Wanę
z kompletnym urządzeniem w dobrym stanie kupię. Hasówna, hotel „Pod Orłem”. (F4014)

Baczność!
Kupię dom z interesem i cośkolwiek ogrodu przy wpłacie 20 tys. w Bydgoszczy. Of. do Dz. Bydg. pod „100”. (7266)

LEKJE

Zapisujcie
się na kursy dokształcające i maturalne ul. Świętojańska, szkoła. 1291

Lekcji (921)
gry na fortepianie udzielam na warunkach korzystnych. Nakielska 19, II ptr. prawo. Zgłaszać się od 11-12 i 3-4 po poł.

POSADY WOLNE

Cheez
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicza, Warszawa, Żorawia 42. Kursy wyuczą listownie: buchalterki, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografii, nauki handlu, prawa, kalendarza, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. 2962

Posłańce
mlęj 16 lat poszukiwani H. Mathes, fabryka mebli, Garbary 20. (7210)

Starsza
osoba do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa u samotnego pana potrzebna. Leśnictwo Stefanowo pocz. Zbąszyń. 7271

Kucharka
umiejąca dobrze gotować oraz do wszystkich prac domowych może się zgłosić. A. Błęja, Długa 15. F4050

Dobra
kucharka od 1. 4. 29 poszukiwana. Jagiellońska nr. 45, biuro. F3796

Potrzebuję
natychmiast panię do bufetu i do wszelkich prac domowych. Adres wskaże Dz. Bydg. 7283

Poszukuję
młodej, przystojnej panienki jako modelki. Art. mal. Gdańska 8, III ptr. lewo. 7284

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna od 1. 4. Zgł. 5-7 godz. Krajniowska Sienkiewicza 57. (F4037)

Służąca
ze wsi potrzebna. Krakowska 11. (F4081)

